

LETO XVI
ŠTEVILKA 82
31. maj 2010

LIPNICA

Glasilo Občine Moravske Toplice

FOTO: Geza GRABAR

UVODNIK

V prvem delu glasila med tekočimi dogodki dajemo poudarek podpisu listine o prijateljstvu in sodelovanju s hrvaškim mestom Biograd na Moru. Spet so se družili otroci s starši in stariji starši (medgeneracijska solidarnost), poročamo o drugih sprotnih dogodkih in vseslovenski očiščevalni akciji. V Selu so kosili. Zelo pridno dopisujejo vzgojiteljice vzgojno-varstvenih zavodov in njihovih sporočil sem neizmerno vesel.

Osrednji del Lipnice zavzema kmetijska priloga. V njej smo skušali predstaviti bistvene značilnosti in pomembna vprašanja (težave) našega podeželja. Tudi mnenja kmetovalcev bi radi zabeležili, vendar se na moj poziv v Lipnici in na poseben dopis niso odzvali. Vrata puščam odprta – tudi v naslednjih številkah torej pričakujem vaše mnenje.

Vsekakor pa, dragi kmetovalci-živinorejci, ne spreglejte javnega razpisa za sofinanciranje zavarovalnih premij za zavarovanje živali v letu 2010. Razpis objavljamo na 10. strani glasila.

Naslednja številka Lipnice izide konec junija.

Ludvik Sočič, od govornik ednik

MED VČERAJ IN JUTRI – Ročna košnja nas sentimentalno vrača v preteklost. V kmetijski prilogi (strani 10–19) skušamo preslikati sedanost in pokukati v prihodnost našega kmetijstva. Na fotografiji: skupina koscev iz Markovec na Ptujskem polju, Selo, 16. maj 2010.

LISTINA PRIJATELJSTVA IN SODELOVANJA – Župan Franc Cipot in načelnik hrvaškega mesta Biograd na Moru Ivan Knez sta podpisala »listino prijateljstva in sodelovanja«. Prve oblike sodelovanja med lokalnima skupnostma so že stekle.

FOTO: Geza GRABAR

Podpis listine z mestom Biograd na Moru na dan Evrope ZA TRAJNO PRIJATELJSTVO IN SODELOVANJE

Ko smo v 78. številki Lipnice (16. oktober 2009) poročali o 56. Svetovnem prvenstvu v oranju, smo omenili tudi, da se je s predstavniki Občine Moravske Toplice srečala delegacija hrvaškega mesta Biograd na Moru, ki mu je bila dodeljena organizacija svetovnega prvenstva v oranju leta 2012. Že takrat so predstavniki tega turističnega kraja izrazili željo po tesnejšem trajnem sodelovanju z Občino Moravske Toplice. Pobuda je prek medsebojnih stikov in srečanj privedla do podpisa listine o prijateljstvu in sodelovanju. Župan Občine Moravske Toplice Franc Cipot in gradonačelnik mesta Biograd na Moru Ivan Knez sta jo podpisala v nedeljo, 9. maja 2010, v Moravskih Toplicah. V dejanju je nedvomno več simbolnih sporočil: listina o prijateljstvu in sodelovanju je podpisana v času, ko si vodstvi držav pospešeno prizadevata odpraviti mejne in druge nesporazume, ki so dve desetletji hromili medsebojne odnose. In podpis se je zgodil 9. maja – na dan Evrope, Republika Hrvaška pa se v tem času intenzivno pripravlja na vstop v Evropsko unijo.

NE LE MRTVA ČRKA NA PAPIRJU

»Vendar nas ne zanima toliko visoka politika, mi delamo v dobro malih ljudi, naših občanov,« je poudaril zgovorni in duhoviti Ivan Knez, gradonačelnik (»načelnik mesta«, najvišji predstavnik lokalne skupnosti) mesta Biograd na Moru. Prav tako nam je ostala v spominu njegova izjava na sobotnem spoznavnem večeru: nima smisla, da podpisujemo nekaj, na kar bodo ljudje, ki nas bodo nasledili na čelu občine in mesta, hitro pozabili; skušajmo se dogovoriti za konkretne oblike sodelovanja, od katerih bomo imeli koristi.

Ivan Knez

Prva brazda je pravzaprav že zaorana: biograjski »župan« in strokovni sodelavec Ivan Čupić sta se občini in TIC-u Moravske Toplice zahvalila za strokovno pomoč pri zasnovi sodobnega turistično-informativnega centra v Biogradu, za kar si obetajo znatna sredstva iz predpristopnih fondov Evropske unije (kar 660.000 evrov, skupna vrednost projekta je 880.000 evrov).

Biograjčani bodo prav tako s pridom uporabili izkušnje slovenskih prirediteljev svetovnega prvenstva v oranju, katerega gostitelji bodo – kot smo že omenili – čez dve leti. Moravskotopliške izkušnje bi jim lahko pomagale tudi pri ureditvi, organizaciji in vzdrževanju golfskega igrišča, katerega izgradnjo načrtujejo v naslednjih dveh letih.

»In pripravljeni smo sprejeti otroke iz revnejših družin, ki si ne morejo privoščiti letovanja. Zberite jih in nam jih pripeljite, mi jih bomo tisti teden namestili in gostili, vaša skrb bo le, da jih pridete ponovno iskat,« je velikodušno ponudil Ivan Knez.

In še eno konkretno ponudbo so prejeli gostitelji: da se kulturne in turistične skupine prijateljske občine predstavijo s kulturno ponudbo in kulturnim programom na letošnjih poletnih prireditvah v Biogradu na Moru.

Mesto Biograd na Moru je podobne listine o prijateljstvu že podpisalo z mesti: Porto San Giorgio (Italija), Kressbronn am Bodensee (Nemčija), Stolac (BiH), Bad Ischl (Avstrija), Dugo Selo, Otočac, Zaprešić, Grubišno Polje in Zagreb (Hrvaška), v pripravi je podpis s hrvaškim mestom Novska.

Mestna skupnost je članica »Združenja za mir v svetu«, ki združuje župane 4000 mest vsega sveta.

Vokalna skupina
Aeternum
je za izvedbo
slovenskih in
dalmatinskih požela
prisrčen aplavz
navzočih.

SVEČANI PODPIS IN POSADITEV SPOMINSKEGA BORA

Najvišja predstavnika lokalnih skupnosti Moravske Toplice in mesta Biograd na Moru sta »listino prijateljstva in sodelovanja« podpisala v sejni sobi Občine Moravske Toplice ob prisotnosti številnih svetnikov in predstavnikov občinskih ustanov, potem ko sta predstavila bistvene značilnosti svojih lokalnih skupno-

Na podpis bo spominjal tudi bor v parku.

sti. Obe gradita svojo prihodnost na turistični dejavnosti. Mesto Biograd s približno 5.500 prebivalci leži ob Jadranski obali med večjimi središčema Zadar in Šibenik. Mesto se je leta 2007 uvrstilo med najlepše urejena mesta na svetu in prejelo pomembno mednarodno priznanje. Njihova marina je svetovno znano središče navtičnega turizma, poleg ležišč v hotelskem kompleksu in zasebnih sobah turistom zagotavljajo prostor v avtukampu ter v svoje mirno zavetje privabljajo številne goste, tudi mnoge Slovence. V neposredni bližini Biograda so nacionalni parki Velebit, Paklenica, Kornati, Slapovi Krke, Vlaško jezero ..., zato je mesto imenitno izhodišče za prijetne izlete.

Na podpis listine bo v Moravskih Toplicah spominjalo tudi ob tej priložnosti zasajeno drevo v spominskem parku Jana Kardoša v neposredni bližini občinske stavbe. Organizatorji so se odločili za črni bor – drevo, ki je značilno tudi za dalmatinsko okolje.

POSLEDICE KRIZE ZA NAŠO OBČINO

Napovedi o veliki gospodarski krizi, ki se vse bolj kaže na vseh področjih, se na žalost ureničujejo. Posledice slabih dogajanj, ki so se vrstile lansko leto z množičnim odpuščanjem in propadom slabih podjetij (Mura, Pomurka ...) so se začele kazati šele v zadnjem obdobju. Danes nihče več ni in ne more biti prepričan o svojem statusu in položaju, saj tudi tisti, ki imajo denar, gledajo z vse večjim strahom, kaj se bo zgodilo z njihovim denarjem, ki zaradi prezadolženosti držav, v katerih je plačilno sredstvo evro, vse bolj izgublja svojo vrednost.

V upanju, da se ne bo ponovila usoda dinarja v nekdanji skupni državi, se danes v vseh državah strokovnjaki in politiki ubadajo s problemom tako imenovane kvadrature kroga, saj se razsežnost gospodarske krize iz Grčije kaj hitro lahko preseli tudi v druge države evro območja, torej tudi v Slovenijo, če se zelo hitro ne bodo zgodile nujno potrebne strukturne reforme, kot se temu strokovno pravi. Če prevedemo v jezik navadnega občana, to pomeni, da bo potrebno začeti paziti na porabo vsakega centa, ko govorimo o skupni javni porabi, saj je tistih, ki polnijo državno blagajno, vse manj. Ker je sestavni del javne porabe tudi občinski proračun, pomeni, da se bodo posledice gospodarske krize zelo hitro začele kazati tudi v občinah – torej tudi v naši občini.

Franc Cipot, župan

Že uvodoma moram zapisati, da smo imeli dober »nos« in smo si še pred krizo zagotovili nekatera sredstva iz državnega in evropskega proračuna, tako da bomo letos lahko izvedli predvidene investicijske projekte, razen tistih seveda, ki so vezani na nekatere postopke pred začetkom gradnje, na katere sami nismo mogli vplivati.

Naj najprej navedem tiste, ki jih bomo uspeli uresničiti kljub izjemno težki situaciji, v kateri se je znašla celotna javna sfera:

- a) Dokončanje kanalizacije s priklopom na čistilno napravo v naselju Sebeborci
- b) Posodobitev in preplastitev pretežnega dela lokalne ceste Sebeborci – Andrejci – Ivanovci
- c) Izgradnja priključne faze kanalizacije za zgornji del Moravskih Toplic, kjer je bila v lanskem letu izgrajena kanalizacija, vendar ni bila priključena na čistilno napravo in je brez tega dejansko neuporabna
- d) Nadaljevanje in dokončanje komasacije v Ratkovcih in Ivanjševcih
- e) Sanacijo divjih odlagališč v okviru projekta *Spremeniti črno v zeleno*
- f) Začetek izvedbe meddržavnega projekta *Mental Health*
- g) Novogradnja in posodobitev športnih objektov v Bogojini in Martjancih
- h) Izgradnja mrliške vežice v Pordašincih
- i) Obnova strehe na OŠ Fokovci s hkratno postavitvijo fotovoltaičnih elementov na strehi telovadnice
- j) Postavitev fotovoltaičnih elementov za proizvodnjo elektrike na strehah telovadnic OŠ Bogojina in DOŠ Prosenjakovci
- k) Razdelitev sredstev po javnem razpisu za področje športa, kulture in turizma
- l) Sofinanciranje delovanja GZ in OŠ CZ v skladu s podpisanimi pogodбами o zagotavljanju požarnega varstva posameznih gasilskih društev oziroma enot CZ
- m) Zagotavljanje sredstev za reševanje najtežjih socialnih problemov v občini – predvsem starejših, ki so brez vseh možnosti, da sami poskrbijo za sebe
- n) Zagotavljanje štipendij dobrim študentom, ki nimajo možnosti za pridobitev štipendij iz drugih virov
- o) Subvencije na področju kmetijstva za tiste namene, ki jih v skladu z zakonodajo občine lahko zagotovijo na področju kmetijstva

In sedaj še tisti projekti, ki bodo delili usodo težkega stanja v državi in jih kljub našim prizadevanjem v letu 2010 verjetno ne bo možno uresničiti:

- a) Izgradnja centra Moravskih Toplic, ki je vezan na izgradnjo rondoja (krožnega križišča) pred cerkvijo oziroma vhodom v Terme 3000. Ne glede na to, da smo za to investicijo v našem proračunu zagotovili sredstva za sofinanciranje svojega dela, ki je vezan predvsem na zagotovitev zemljišč in ureditev komu-

nalne infrastrukture ter pločnikov in kolesarskih poti, nam to nič ne pomaga, saj je delež, ki bi ga morala zagotoviti država, precej večji od našega – tega denarja pa kljub vsem obljubam v državi ne morejo zagotoviti.

- b) Izgradnja pomurskega vodovoda, za katerega imamo v občini pripravljeno dokumentacijo in obsega v prvi fazi izgradnjo vodovoda do Ivanovec in Vučje Gomile (vključno z delom Sela) ter vodovoda Berkovci na goričkem delu in do Noršinec in Mlajtinec oz. Lukačevci na ravenskem delu; zaradi nepotrebnih zavlačevanj na različnih ravneh, na katere neposredno ne moremo vlivati in so taktične narave, se dejansko ne dogaja nič, saj v državi za to ni v letu 2010 zagotovljenih sredstev.
- c) Dokončanje nekaterih krajevnih cest in poti, ki vodijo do zelo oddaljenih posameznih hiš bo zaradi pomanjkanja sredstev verjetno prav tako moralo počakati na boljše čase.
- d) V to skupino pa gotovo sodi tudi začetek gradnje širokopasovnega omrežja, čeprav se po zadnjih informacijah lahko celo zgodi, da bo javni razpis objavljen v kratkem. Ker smo se tudi na tem področju dobro pripravili na to možnost, verjamem, da bomo na javnem razpisu uspeli ... To bi seveda rešilo kar nekaj problemov hkrati, saj ne gre le za izjemno pomembne možnosti internetnih in drugih storitev, ki se bodo s tem približale vsakemu občanu, temveč tudi zaradi tega, da v okviru gradnje rešimo tudi problem oskrbe z vodo. Ampak o tem se bomo pogovarjali takrat, ko in če bo to postalo aktualno.
- e) In seveda tu je tudi začetek gradnje osrednjega vrta v Moravskih Toplicah, za katerega bo dokumentacija pripravljena v nekaj dneh, vendar obstaja malo možnosti, da bi iz kateregakoli vira lahko dobili potrebno sofinanciranje v letu 2010. Ne glede na to pa bomo s projektno nalogo – kot radi pravimo – »čakali v zasedi«, če se pokaže kakšna možnost, jo bomo seveda z zadovoljstvom izkoristili.

Naštel sem le nekatere najpomembnejše tako imenovane javne vsebine, ki se odražajo prek skrčenih možnosti občinskega proračuna.

Seveda pa so lahko bistveno večji problemi posameznika, ki je v teh težkih časih ostal brez lastnih dohodkov oziroma so ti vse bolj vprašljivi, ker naj bi se vse bolj krčili tudi tako imenovani socialni viri, to pa je lahko za marsikoga bistveno večji problem, kot je izgradnja ceste, kanalizacije ali vodovoda ...

Tarnati nad trenutno situacijo nima nobenega smisla, saj še vedno velja, da si najprej mora človek pomagati sam, šele potem lahko pričakuje tudi pomoč drugega ... Zato je moj nasvet, da skuša vsak, pa naj je v še tako težavni situaciji, kaj narediti tudi sam zase, saj vse kaže, da so lepi dobri časi mimo ... Vendar upanje ugasne zadnje in to vam pred tem letošnjim vročim poletjem, drage občanke in spoštovani občani, tudi sam želim.

Feri Cipot, župan

JE TUDI VAS POVEZAL »ŠPORT-ŠPAS?«

Bilo je jutro 15. maja 2010. Ta dan bi naj bil zaznamovan z zmagami, presenečenji, srečo in še z marsičem. Otroci iz vseh šestih enot zavoda Vrtci Občine Moravske Toplice so se pripravljali na prireditev ŠPORT-ŠPAS. Zaposleni smo se ubadali vsak s svojo nalogo in hiteli že eno uro prej na kraj izvedbe, na prijetno zelenico ob teniških igriščih Term 3000, kjer so nas čakale stojnice. Ob prihodu predstavnikov KTD Ceker iz Fokovec, KUD Ady Endre iz Prosenjakovec so stojnice oživele. Sami smo poskrbeli za stojnice z vodo, jabolki ter prigrizkom – ovsenim in koruznim kruhom in letaki za SMS kviz, kartončki za izvedbo pohoda in srečelov. Vse je nakazovalo, da je poskrbljeno za dobro počutje slehernega udeleženca. Pod drevjem ob potočku, je bila v prijetni tišini priložnostno postavljena ograja, ki je nekaj obljubljala.

Zdelo pa se je, da je ta dan tudi narava želela pokazati svojo moč. Veter je pihal z vso močjo in odnašal vse, kar ni bilo pripeto. Še več! Temni oblaki so zažrinjali nebo in tako preprečili sončnim žarkom, da bi nas dosegli s svojim sijem in toploto. Velikokrat se sprašujemo, kdo je močnejši – človek ali narava. Tokrat so zmagali otroci, ki so ob pomoči svojih staršev in starih staršev ter vseh, ki so želeli na ta dan ob njih, zmogli zadano pot. Hlad, ki ga je povzročal veter, je odrinila toplota ubranih otroških glasov, ki so po pozdravnem govoru ravnateljice Simone Kaučič zapeli svojo himno. Skupen start za pohod je povezal vse udeležence in ponovno se je izkazalo, da združeni zmoremo več.

Pogumni pohodniki so prehodili pot, pa čeprav bi nekaterim starejšim bila v veliko pomoč pohodna palica, drugim, mlajšim pa so kot opora služili otroški vozički. Kartončki, ki so bili ob startu prazni, so bili ob prihodu na cilj vsi izpolnjeni, otroci srečni, da so nalogo opravili, odrasli pa ponosni na njih, da so zmogli prehoditi začrtano pot. Sledila je igrice *Mlaka ni odpad*, s katero so se predstavili učenci OŠ Fokovci pod vodstvom naše vzgojiteljice Marije Ivanič, ki je pripravila scenarij za igrice. Organizacijo igrice je v sodelovanju z našim zavodom prevzel TIC Moravske Toplice. Otroci so z zanimanjem sledili igrici, pri tem pa se je po njihovih glavah podila marsikatera misel, ob koncu pa so se prav vsi strinjali, da moramo sami skrbeti za čistočo v naravi.

Sledil je nastop humorista Jureta iz KUD Jožef Košič iz Bogojine, ki je poskrbel za dobro razpoloženje malo starejših. Vsi, ki so se želeli ogreti, so se lahko pridružili plesu aerobike pod vodstvom gospičične Anite iz Filovec.

Zvrstili so se obiski stojnic s cekarji, prti in drugimi ročnimi deli, jabolki, vodo, a prav gotovo je bila največja gneča pri srečelovu, ker je vsak želel darovati svoj delež za otroke našega zavoda, ki bodo po skupnem dogovoru bogatejši za »prave« žoge.

Med tem so si na igrišču podajali žogo nogometaši, člani KMN Martjanci in vabili predvsem dečke, ki so tokrat odigrali nogomet s »pravimi« nogometaši. Za varnost na prizorišču so skrbeli predstavniki PGD Moravske Toplice, ki so predstavili tudi svoje delo, predvsem najmlajši pa so se preizkusili v »gašenju požara«.

DEDKI IN BABICE NA OBISKU V VRTCU

V našem vrtcu se velikokrat zgodi, da pridejo in gredo domov iz vrtca otroci v spremstvu starih staršev. Zato smo se odločili, da jih povabimo med nas z namenom, da se bomo družili, se pogovarjali.

V vrtcu je rdeča nit v preteklih dneh tekla o starih starših. Otroci so pripovedovali o dedkih in babicah. Ugotovili so, da nekateri stari starši potrebujejo za hojo kot pomoč palico, da jih večina nosi očala, kadar berejo, da imajo »bele« lase. Kot zanimivost naj zapišem, da so otroci ugotovili, da nekateri dedki in babice ne vedo rokovati z mobilni. Otroci so prinesli v vrtec fotografije starih staršev, jih opazovali, komentirali. Za obisk starih staršev smo pripravili presenečenje – naučili smo se deklamacije, pesmice, vezane z besedili o njih. Vsak posameznik se je potrudil in naredil darilo, ki ga je izročil dedku in babici kot spomin na druženje v vrtcu. Otroci so poskušali svoje dedke in babice naslikati z vodnimi barvami. Razstava likovnih del skupaj s fotografijami krasno igralnico. Otroci se velikokrat čez dan ustavijo ob fotografijah in pripovedujejo o dogodkih, povezanih s starimi starši.

Prijetno s koristnim pa nam je dalo piko na i v ponedeljek, ko so dedki in babice prišli v vrtec. Na ta dan smo jih povabili z določenim namenom – 10. maj je namreč svetovni dan hoje, in tako so se vnuki in vnukinje skupaj s starimi starši in strokovnimi delavkami odpravili peš do »Bogojinskega ogručeka«. Predstavili smo se s programom – od najmlajših do najstarejših. Ker pa je bil cilj druženje s starimi starši, smo skupaj izvedli rajalno igro Abraham 'ma sedem sinov. Ob tej priložnosti smo si ogledali ogruček, se posladkali in okrepcali s čajem. Nato smo se odpravili proti vrtcu, kjer so jim vnuki in vnukinje izročili darila.

Za marsikaterega otroka in starega starša je bilo to druženje močno čustveno nabito, saj je bilo ob slovesu opaziti solzo tako pri odraslih kot otrocih.

Zahvaljujem se vsem starim staršem skupaj in vsakemu posebej, da so si vzeli čas, se ustavili ob današnjem mnogokrat prehitrem tempu in ga preživeli skupaj z vnuki in vnukinjami v vrtcu.

Bojana Benkovič

Predstavniki Zavoda za zdravstveno varstvo iz Murske Sobotice so se trudili in pridno merili krvni pritisk in srčni utrip.

Glasba iz zvočnikov je prijetno odzvanjala v ušesih, a smo jo vsi nehote odrinili v podzavest, saj smo bili polni vtisov zmage in moči še več! Nestrpnost smo čakali objavo nagrajencev, katerim so bila dodeljena priznanja in darila. Le-ti so bili:

- najstarejši udeleženec: Štefan Rituper
- najmlajša udeleženka: Iva Kuhar
- najštevilčnejša družina: družina Ružič

Čeprav premrzli, smo polni prijetnih vtisov zapuščali prizorišče. Pogovori, ki so se vrstili, so opisovali dogodke, posamezne izseke in posebna doživetja, ki so obeležila ta dan, za nas edinstven, neponovljiv, poln dokazovanja in uspehov – dan, pod nazivom ŠPORT – ŠPAS.

Milena Černela, vzgojiteljica

PLES IN PETJE – ZDRUŽENA V UMETNOSTI

Že Krofličeva (1989) je zapisala, da je moč telesa v gibanju neslutena, kadar pa je gibanje povezano še z glasbo, pravimo temu ples. Ples je sestavni del vzgoje in kasneje del vsakdanjega življenja, saj ljudje vedno bolj doumemo njegov pomen. Ples se dogaja tukaj in zdaj! V njem ni časa za razmišljanje, ali lahko ohraniš kaj energije, pač pa zahteva hkratno povezovanje uma in srca, da telo zmore razkošje giba. Ples je sam po sebi telesno, mentalno, čustveno in duhovno ravnovesje. Sodobni čas nas sili, da nagonsko stremimo za gibanjem, še zlasti, če to deluje sprostitveno na mišično in duševno napetost, ki ju v večini povzročata tempo in način današnjega življenja.

Mnogi avtorji tudi pravijo, da je ples znak življenja, ki izhaja iz telesa in njegovega gibanja, ki je za človekovo življenje prav tako pomembno kot dihanje. Zlasti otroci imajo prirojeno potrebo po gibanju in če smo pri vzgoji usmerjeni v celoviti razvoj otrokove osebnosti, jim moramo to tudi omogočiti. Tako ima ples pri vzgoji otrok neprecenljivo vrednost, saj obsega vzgojo in izobraževanje, ki se pri tej dejavnosti močno prepletata in dopolnjujeta. Tudi gibanje in čustvovanje imata veliko skupnega, saj se vsa čustva kažejo v ekspresivni govorici telesa. Otroci tako v plesu najdejo posebno zadovoljstvo, v njem odkrijejo pot za osvoboditev svojih čustev in občutij, katere mnogokrat izrazijo z besedami.

Z besedami pa se ravno tako izražamo skozi petje, ki je največkrat naša asociacija na besedo glasba. Skozi glasbene dejavnosti, predvsem petje, se pri otrocih razvijajo štiri glavna področja glasbene vzgoje: glasbeno izvajanje, poslušanje glasbe, ustvarjalnost in razvoj posluha.

Pri glasbenem izvajanju pride večkrat do izraza otroška ustvarjalnost, ki se kaže v raznovrstnosti petja, igranju na male ritmične, Orffove in improvizirane instrumente. Pozornost se usmerja tudi k poslušanju glasbe, saj večina avtorjev pravi, je treba ločiti med analitičnim poslušanjem glasbe in poslušanjem glasbe kot vrste zvočne kulis. Vendar je ravno to resnično poslušanje zelo pomembno, čeprav zahteva od otrok izjemno motivacijo in zbranost. Otrok bi se naj naučil izražati svoja čustva in misli z glasbenim jezikom ter se na tak način tudi sproščati, predvsem s petjem. Četrty element glasbene vzgoje je posluš, ki je lahko dober, bodisi ritmični, melodični ali posluš za sozvočje, vendar sam po sebi še ni dovolj za uspešno in kakovostno izvajanje glasbe, za brezhibno petje in igranje. Zato pri petju

in igranju združujemo vse štiri glavne elemente glasbene vzgoje. Prav v predšolskem obdobju pa si s primerno vzpodbudo in na primeren način otrok oblikuje odnos do glasbe in zanimanja zanjo.

Da bi vse to otroci spoznavali in doživljali na sebi lasten način, so v veliki meri odvisni prav od nas – odraslih, ki jim moramo vedno znova omogočiti priložnosti in jim dajati čim več možnosti, da se sami izražajo, tako telesno kot umsko, čustveno, duhovno in estetsko, ter pri tem zaznavajo, kdo so in po čem hrepenijo. Vse to v okviru svojih zmožnosti.

Ko plešemo in pojemo skupaj z njimi, jih učimo tudi tega, da sta ples in petje za vsakogar, ne glede na starost, spol in sposobnosti. Vsakdo lahko pleše in poje – tudi brez posebnega talenta ali izkušenj. Prav s pridobivanjem izkušenj pa si otrok bogati moč življenja, ki ga izraža z gibanjem skozi ples in z glasom skozi petje. Pri vsem tem pa si razvija samozavest, raziskuje samega sebe in izraža velik občutek veselja. Strokovne delavke, ki v tem šolskem letu izvajamo plesno in pevsko dejavnost, skrbimo pri otrocih predvsem za njihov razvoj lastnosti, spodbujamo jih s kakovostnimi plesnimi in pevkimi dejavnostmi, pri čemer z vsako plesno in pevsko dejavnostjo prispevamo na specifičen način k otrokovi socializaciji.

Pri tem se posameznik samopotrjuje kot član skupine, ki deluje v medsebojni odvisnosti na poti do skupnega cilja.

V okviru plesnih krožkov, ki jih izvajamo v različnih enotah, smo se strokov-

ne delavke letos osredotočile predvsem na spoznavanje, poučevanje in učenje različnih otroških plesov, ki temeljijo na spoznavanju osnovnih in manj zapletenih gibov, plesne ustvarjalnosti in razvoj orientacije v prostoru. Z otroki smo se naučili vrsto koreografij, ki smo jih predstavili na različnih prireditvah v okviru posameznih enot ter na skupni prireditvi, ki je potekala 9. januarja 2010 v hotelu Vivat pod naslovom Glasbena urica. Predstavili smo se s skupnima plesoma Ole majole in Živali pri babici zimi ter z različnimi plesi posameznih enot, kot so: Enkrat, enkrat, Ostržek, Hiško zidamo in Če si srečen.

Na prireditvi sta se nam pridružila še pevska zbor, ki ju prav tako vodita strokovni delavki našega zavoda. S petjem vnašamo v življenje otrok radost in veselje, jih sproščamo, čustveno plemenitimo in bogatimo, razvijamo njihove glasbene zmožnosti in, ne nazadnje, vplivamo na razvoj njihovih dispozicij za glasbo. Poleg veselja in radosti, ki ju ponuja pesem, lahko pri otrocih vzgajamo tudi občutek pripadnosti, saj pesem otroke združuje in se otroci ob njej dobro počutijo. Otroci so se na prireditvi predstavili s petjem otroških pesmic: Zima je prišla, Biba raja, Dežek, Sneženi mož, Prvi sneg in Palček muzikant.

Za popestritev skupnega druženja smo pripravile tudi delavnice, ki so jih bili otroci zelo veseli in so se jih številno udeležili. Pri plesni delavnici je bilo otrokom ponujeno učenje novega plesa z naslovom Miške, katerega so s pridom in veliki meri tudi osvojili. Pri likovni delavnici so si lahko iz kartona izdelali »ušesa mišk«, v glasbeni delavnici pa so si iz škatel izdelali instrumenta bobenček in brenkalo. Za zaključek smo se staršem in gostom hotela Vivat premierno predstavili z novim plesom Miške.

Dvojezična osnovna šola Prosenjakovci ZLATA IN NAJ SKUPINA

Z državne revije ljudskih pesmi, plesov in običajev Pika Poka, ki je potekala v Rogaški Slatini v začetku meseca maja, je sedemnajst učencev prineslo v domači kraj naslov naj skupine in zlato priznanje.

Učenci folkloristi, ki obiskujejo dvojezično osnovno šolo v Prosenjakovcih, od 4.–8. razreda, se pod mentorstvom učiteljice Gabriele David in umetniškega vodje Mihaela Šooša srečujejo pri vajah folklorne skupine enkrat v tednu. Da živost ljudskega izročila še vedno živi in da velik pomen k ohranjanju svoje identitete, je dokazalo trinajst učenek in štirje učenci omenjene šole.

Urne pete, spretni prsti in dobri glasovi so prinesli učencem najvišje priznanje. Njihov nastop se je namreč pričel ob vokalni spremljavi z dekliskimi rajalnimi igrami. Pred komisijo so predstavili otroške plesne in igre iz Somogyja na Madžarskem. Sledil je ples fantov s palicami, ki so imeli za spremljavo zvok violine, violončela in kontrabasa. Nadaljevale so deklice, ki so zaplesale spretnostni ples s steklenicami. Za zaključek so predstavili skupni ples fantov in deklet.

Folklorna skupina mnogokrat popestri kulturne prireditve v šoli in zunaj nje. Njihovi nastopi so sestavljeni iz madžarskih ljudskih plesov, vsako leto pa se naučijo tudi plesov, ki so značilni za kraje zunaj madžarsko govorečih območij.

DAN DRUŽENJA IN GIBANJA TREH GENERACIJ

Veseli smo, da se je letos na prireditvi, ki ga je šola organizirala kot športni dan, zbralo natančno 100 udeležencev. Na začetku so se nam predstavile posebna enota policije, slovenska vojska in enota prometne policije. Kljub vetrovnemu vremenu, smo se pogumno podali na pot, ki nas je peljala v smeri Berkovec, mimo Česarjevega mlina do rotunde v Selu in nazaj proti šoli. Čeprav je mesec ljubezni, smo se pogreli s čajem in podelili nagrade za najstarejšega, najmlajšega udeleženca in družino, ki se je na pot podala kot najštevilnejša.

Dan ni bil zaman poimenovan »dan druženja in gibanja treh generacij«, saj smo v prijetnem vzdušju vsi preživeli sobotno dopoldne.

Lea Lehner

Občinsko tekmovanje »Kaj veš o prometu« KAR ŠTIRJE BREZ NAPAKE

Do konca maja bo sklenjen letošnji cikel tekmovanj učencev naših devetletk s področja prometne vzgoje, ki ga poznamo pod naslovom »Kaj veš o prometu«. Potem ko je konec aprila potekalo občinsko tekmovanje (s sodelovanjem Občine Puconci) v Prosenjakovcih, so se najboljši predstavniki šol sredi maja pomerili na regijskem tekmovanju pri Osnovni šoli III v Murski Soboti. Na istem prizorišču bo 29. maja potekalo še državno prvenstvo najboljših osnovnošolcev.

Na občinskem tekmovanju v Prosenjakovcih je sodelovalo 40 učencev z OŠ Bogojina in Fokovci ter z DOŠ Prosenjakovci. Po tradiciji so na tekmovanju sodelovali tudi učenci OŠ Puconci.

»Tekmovanje je pokazalo, da so tekmovalci zelo dobro pripravljene, saj so kar štirje učenci tekmovanje sklenili brez sleherne napake. Prav tako je pomembno poudariti, da je kar tri četrtine tekmovalcev opravilo test vožnje v cestnem prometu brez napake. To je nedvomno rezultat kvalitetne priprave in prometne vzgoje na naših šolah, pri čemer imajo nadvse pomembno vlogo prav mentorji prometne vzgoje,« pravi Franc Čarni, predsednik tekmovalne komisije in SPV Občine Moravske Toplice. ZŠAM Murska Sobota je zaradi tega vsem štirim mentorjem (Dušanu Nemcu, OŠ Bogojina, Vesni Morović-Žunič, DOŠ Prosenjakovci, Karin Cigler Maček, OŠ Fokovci, in Nadi Babič, OŠ Puconci) podelila priznanje za uspešno delo pri prometni vzgoji šolske mladine.

Organizacijski odbor je prav tako zelo zadovoljen z gostiteljico – Dvojezično osnovno šolo Prosenjakovci, ki je odlično pripravila vse potrebno za izvedbo tekmovanja.

Rezultati – 15. občinsko prvenstvo pri DOŠ Prosenjakovci:

1. mesto: Aleš Meričnjak, OŠ Bogojina, Marko Pelcar, OŠ Puconci, Timotej Maučec in Sebastijan Koltaji, oba OŠ Bogojina – vsi brez kazenske točke,
2. Patrik Bokan, OŠ Puconci – 15 kazenskih točk,
3. Lan Kosi Lovrenčec, OŠ Bogojina – 20 točk,
4. Boris Bunderla, DOŠ Prosenjakovci – 30 točk,
5. Lea Sapač, DOŠ Prosenjakovci, in Aleš Šemen, OŠ Bogojina, po 30 točk itd.

Priznanja najboljšim tekmovalcem je podelila ravnateljica Dvojezične šole Prosenjakovci prof. Jožefa Herman.

Po pet najbolje uvrščenih učencev z vsake šole se je uvrstilo na medobčinsko tekmovanje. V seštevku petih tekmovalcev je najmanj kazenskih točk zbrala OŠ Bogojina (50), sledijo OŠ Puconci (140), DOŠ Prosenjakovci (220) in OŠ Fokovci (630).

Na 16. medobčinskem tekmovanju v Murski Soboti je zmagal Kevin Poredoš, OŠ III Murska Sobota brez kazenske točke, med predstavniki iz naše občine se je najvišje, na 8. mesto, uvrstil Boštjan Gomboc, OŠ Fokovci (35), Patrik Rac, OŠ Bogojina (35) je zasedel 10., Sebastijan Koltaji, OŠ Bogojina, pa 12. mesto (40 kazenskih točk). Na medobčinskem tekmovanju so starejši osnovnošolci prvič opravili tudi test vožnje z mopedi in s skuterji. Tekmovalce je spremljalo vozilo z dvema sodnikoma, podobno kot na rednem voznikem izpitu.

KÁI PÁRTOSFALVA A LEGJOBB CSOPORT ÉS EGY ARANY DÍJ

Az országos Pika Poka népdalok, táncok és hagyományok versenyéről, amely május elején folyt Rogaška Slatinán, a pártosfalvi iskola tizenhét tanulója büszkén tért vissza a legjobb csoport címmel és egy arany díjal.

A 4.–8. osztályos tanulók, akik a pártosfalvi kétnyelvű általános iskolát látogatják, hetente egyszer találkoznak folklór gyakorlaton, amelynek mentora David Gabriela, művészeti vezetője pedig Soós Mihael.

Tizenhárom lány és négy diák bebizonyította, hogy az eleven népi hagyományok még élnek és hogy az identitásuk megőrzésére sokat adnak.

A fürge sarkak, ügyes ujjak és a jó hang hozta a tanulóknak a legjobb elismerést.

Fellépésük valójában a lányok játékos táncaival kezdődött. A bizottság előtt bemutatták a somogyi gyermek táncokat és játékokat, majd a fiúk botos tánca következett, akiket hegedű, cselló és nagybőgő hangja kísért. A fellépést a lányok ügyességi üveg tánca követte, végezetül pedig bemutatták a közös lány- fiús táncot.

A pártosfalvi KÁI folklór csoportja gyakran színösszeállításokat is rendeznek az iskolában és azon kívül is.

Fellépésüket a magyar népi táncok alkotják, minden évben pedig olyan táncokat is tanulnak, amelyek kifejezetten a kétnyelvű területen kívül élők számára jellemesek.

Lea Lehner

A HÁROM GENERÁCIÓS MOZGALOM TÁRSALGÁSI NAPJA

Örömmel szolgál, hogy az idei rendezvényen, amelyet az iskola sportnap keretében rendezett meg, pontosan száz résztvevő gyűlt össze.

Rendezvényünk kezdetén a rendőrség különleges egysége mutatkozott be a résztvevőknek, majd a továbbiakban a szlovén hadsereg és a rendőrség közlekedési egysége is bemutatta munka területét.

A szeles időjárás ellenére bátran útnak indultunk Berkovci felé, elmentünk a korábbi Časar malom mellett, majd az utunk Seloba, a rotundához vezetett, onnan pedig vissza az iskolába.

Ha bár a májusi hónap a szerelem hónapja, mégis teával melegedtünk fel, majd kiosztottuk a díjakat, a megírt út legidősebb és legfiatalabb résztvevőnek és a legszámosabb résztvevő családnak.

Ezzel bebizonyítottuk, hogy az úgynevezett »három generációs mozgalom társalgási napja« nem volt hiábovaló, hiszen mindannyian eltöltöttünk egy kellemes hangulatu szombati délelütöt.

Lea Lehner

SZERDAHELYI MÁJUSFAÁLLÍTÁS

Úgy mint más magyarlakta falvakban a Moravske Toplice közösségben, május elseje, vagy április harmincadika a májusfa állításának ideje. Így most már hagyományosan Szerdahelyen is felállították a sudár, felpántlikázott májusfát.

A hagyományápolásban szép eredményeket elért Antal Ferenc kulturális egyesület tagjai és a falu apraja-nagyja, összefogással, gyermekek bevonásával díszítették, majd önkéntes munkával állították fel a falu lakosságának szánt májusfát.

Az ünnepélyes állítás után, a helyi tűzoltóotthonban folytatódott a májusi vígadalom, ahol késő esti órákig beszélgettek és idézgettek a régi szokásokat, amikor még a legények állították a májusfát a szeretett lány háza előtt.

A hagyománynak eleget téve, a szerdahelyi fiatalok örömtűzest is gyújtottak.

KEDVES KOMASSZONYAIM ÉS KOMÁIM!

Üdvözöllek benneteket, én megvagyok egészségben, erőben, jókedvvel, két munkás kézzel várom a vihart és a jégesőt, amiből az ideji évben is bőven lesz. Nézem a tévébe, hogy mekkora jégeső eset. Áradtak a folyók, árvíz pusztított, házak dőltek össze... Jaj, mondom a Petinek, hogy a paprika, paradicsom palánta fölé csinyálok valami tetőt, mer én csak attu félek, hogy május vége felé járunk, de ollan hideg van, hogy még a hó is eshetik, aztán oda vessz az a sok szép palánt. Ne búsuljatok, be kell biztosítani a biztosítunál és akkor nyugodtan alhatunk. Petim, a komám azt mondta, hogy többet nem fizetnek úgy mint tavaly, majd te mensz velek kárt bemutatni, biztos vagyok, hogy megüti az iránytű a száználitot neked. Hát ha te javasolod én nem ellenkezek, azér van az adó, hogy bujjon bele a bogvó.

Na, a minap csöngött a postás, kinézek, mondom, hogy győjön be, mer magam vagyok itthon, de mondja, hogy most nem jön be, mer egy vagon adóhivatali ajánlot levelet kell néki kézbesíteni, cak gyorsan írjak alá és már is rohan tovább, jól van, mondom, akkor csak szerencsés utat kívánok.

Hát amikor kinyitottam, mondtam, mi a rosseb lehet benne. Na oztán nem a piknikre hív a DURS, hanem ollan adót küldtek, hogy még a cifra tehenet is el kell adni, ha ezt megbirjuk a Petimmel fizetni. A Petim is mondja, megírjuk rá a föllebezést és várunk ... Jó, mondom a Petinek, én meg addig belenézek a nagymama szakács könyvébe, hátha valami receptet találok rá. Lapozgatok, lapozgatok és kérem szépen, egy ezerkilencszázötvenes recept: Húsz kiló zsírt kellett leadni a nagymamámnak, amenyiben nem teljesít a Kopasz szígeten le kell néki dolgozni. A Petim mondja, hogy azok fajtája van még most is a hatalmon, csak az a szerencse, hogy a Kopasz sziget nem szlovén terület. Az ostar a végén csattan, majd meglássuk, hogy mi lesz a vége, addig is pusszillak benneteket!

Zsófi komasszony!

28. REDNA SEJA OBČINSKEGA SVETA

6. maj 2010 ob 15. uri v prostorih Občinske uprave

Dnevni red

1. Potrditev zapisnika 27. redne seje občinskega sveta
2. Predlog Odloka o zaključnem računu proračuna Občine Moravske Toplice za leto 2009 – skrajšani postopek
3. Osnutek Odloka o načinu izvajanja gospodarske javne službe obdelave in odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov v Občini Moravske Toplice – I. obravnava
4. Pobude, mnenja, predlogi, vprašanja in odgovori
5. Osnutek Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Turistično-informativni center Moravske Toplice – I. obravnava
6. Predlog Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za območje Občine Moravske Toplice – skrajšani postopek
7. Ponovno imenovanje v. d. direktorja TIC Moravske Toplice
8. Poročilo nadzornega odbora Občine Moravske Toplice za leto 2008
9. Predlog sklepa o dopolnitvi letnega načrta pridobivanja nepremičnega premoženja Občine Moravske Toplice za leto 2010
10. Predlog sklepa o dopolnitvi letnega načrta razpolaganja z nepremičnim premoženjem Občine Moravske Toplice za leto 2010
11. Razno

ZAKLJUČNI RAČUN PRORAČUNA OBČINE ZA LETO 2009

Občinski svet je sprejel predlagani zaključni račun občine za leto 2009. Realiziranih je bilo 7,438.423,65 EUR prihodkov ter 7,398.084,97 EUR odhodkov, na dan 31. 12. 2009 pa je bilo 653.632,17 EUR nerazporejenih sredstev, skupaj s sredstvi iz preteklih let. Odlok o zaključnem računu proračuna objavljamo v celoti, njegove priloge in obrazložitve pa so objavljene na občinski spletni strani www.moravske-toplice.si pod rubriko občinski svet.

BIOGRAD NA OBISKU – Spoznavni večer v hotelu Vivat.

OBDELAVA IN ODLAGANJE KOMUNALNIH ODPADKOV

V skladu z novo zakonodajo je s sprejetjem novih odlokov potrebno urediti tudi področje ravnanja z odpadki. Občinski svet je sprejel predlagani osnutek Odloka o načinu izvajanja gospodarske javne službe obdelave in odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov v Občini Moravske Toplice. Javno službo izvaja javno podjetje Center za ravnanje z odpadki Puconci za vse pomurske občine, zato je bil pred obravnavo odlokov opravljen usklajevalni sestanek.

Odlok ureja način izvajanja omenjene javne službe, njegov sprejem je dvofazen, zato bo odlok predlagan za sprejem na naslednji seji občinskega sveta.

SPREMEMBA ORGANIZIRANOSTI TIC MORAVSKE TOPLICE

Občinski svet je sprejel predlagani osnutek Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Turistično-informativni center Moravske Toplice. TIC je po sedanjem odloku opredeljen kot javni gospodarski zavod in zato ne izpolnjuje zakonskih pogojev za ohranitev statusa posrednega proračunskega uporabnika. Potrebne so spremembe ustanovitvenega akta TIC-a, ki se mora iz javnega gospodarskega zavoda preoblikovati v javni zavod. S spremembo pravnoorganizacijske oblike se spremenijo tudi organi zavoda, organa zavoda sta svet zavoda in direktor. Razen navedenega so dodane potrebne dejavnosti, nazivi in šifre dejavnosti pa so usklajene z veljavno standardno klasifikacijo. Tudi sprejem tega odloka je dvofazen, zato bo z vključenimi predlaganimi dopolnitvami posredovan v sprejem na naslednji seji občinskega sveta.

BIOGRAD NA OBISKU – Podpis listine o prijateljstvu in sodelovanju v sejni sobi Občine Moravske Toplice.

SPREMEMBA PROSTORSKIH POGOJEV

S sprejetjem Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za območje Občine Moravske Toplice se omogoča postavitve steklenjakov in plastenjakov na kmetijskih zemljiščih, če je več kot 50 % njihove površine na poselitem območju. Ker gre za manj zahtevne spremembe in dopolnitve odloka, je bil odlok sprejet po skrajšanem postopku.

PONOVNO IMENOVANJE V. D. DIREKTORJA TIC MORAVSKE TOPLICE

Občinski svet je za v. d. direktorja TIC Moravske Toplice za čas do imenovanja direktorja, vendar največ za šest mesecev, ponovno imenoval Matejko Pajalić. Mandat v. d. direktorja po tem imenovanju ji začne teči 18. junija 2010.

POROČILO NADZORNEGA ODBORA OBČINE ZA LETO 2008

Ker so člani nadzornega odbora pred sejo upravičili svojo odsotnost, občinski svet poročila ni obravnaval in ga bo obravnaval na naslednji seji.

DOPOLNITEV LETNEGA NAČRTA PRIDOBIVANJA IN RAZPOLAGANJA Z NEPREMIČNIM PREMOŽENJEM

Sprejet je bil Sklep o dopolnitvi Letnega načrta pridobivanja nepremičnega premoženja občine za leto 2010 z zemljišči, ki jih občina potrebuje za ureditev lastništva lokalnih cest ter za ureditev krožišča Moravske Toplice.

Prav tako je bil sprejet predlagani Sklep o dopolnitvi Letnega načrta razpolaganja z nepremičnim premoženjem občine za leto 2010 z zemljišči, za katera se je potreba po razpolaganju pokazala potem, ko je bil letni načrt že sprejet, zanje pa je občina ugotovila, da jih za opravljanje svojih potreb trajno ne potrebuje več, zato jih namerava prodati.

IZ DELA OBČINSKEGA SVETA IN OBČINSKE UPRAVE

Na podlagi 98. člena Zakona o javnih financah (Ur. list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 56/02-ZJU, 110/02-ZDT-B, 127/06-ZJZP, 14/07-ZSPDPO in 109/08) ter 16. člena Statuta občine Moravske Toplice (Ur. list RS, št. 11/99, 2/2001, 24/01, 69/02 in 28/03) je Občinski svet Občine Moravske Toplice na 28. redni seji dne 06. 05. 2010 sprejel

ODLOK

O ZAKLJUČNEM RAČUNU PRORAČUNA OBČINE MORAVSKE TOPLICE ZA LETO 2009

1. člen

S tem odlokom se sprejme zaključni račun proračuna Občine Moravske Toplice za leto 2009, ki zajema bilanco prihodkov in odhodkov, račun finančnih terjatev in naložb ter račun financiranja.

Sestavni del zaključnega računa proračuna Občine Moravske Toplice so tudi izvirni prihodki in odhodki krajevnih skupnosti za leto 2009.

2. člen

A) BILANCA PRIHODKOV IN ODHODKOV

Doseženi prihodki in odhodki v bilanci prihodkov in odhodkov proračuna v zaključnem računu za leto 2009 znašajo:

I/ Prihodki	7.438.423,65
70 DAVČNI PRIHODKI	4.496.424,52
700 Davki na dohodek in dobiček	3.621.520,00
703 Davki na premoženje	428.275,48
704 Domači davki na blago in storitve	447.066,67
71 NEDAVČNI PRIHODKI	544.725,76
710 Udeležba na dobičku in dohodki od premoženja	56.610,42
711 Takse in pristojbine	2.895,67
712 Denarne kazni	498,92
713 Prihodki od prodaje blaga in storitev	10.616,48
714 Drugi nedavčni prihodki	474.104,27
72 KAPITALSKI PRIHODKI	9.588,00
720 Prihodki od prodaje osnovnih sredstev	0
722 Prihodki od prodaje zemljišč	9.588,00
73 PREJETE DONACIJE	0
730 Prejete donacije iz domačih virov	0
74 TRANSFERNI PRIHODKI	2.387.685,37
740 Transferni prihodki	2.387.685,37
II/ O d h o d k i	7.398.084,97
40 TEKOČI ODHODKI	1.865.104,19
400 Plače in drugi izdatki zaposlenim	290.870,43
401 Prispevki delodajalcev	46.469,16
402 Izdatki za blago in storitve	1.442.018,84
403 Plačila obresti	20.185,70
409 Rezerve	65.560,06
41 TEKOČI TRANSFERI	1.920.915,07
410 Subvencije	24.506,41
411 Transferi posameznikom in gospodinjstvom	880.048,14
412 Transferi neprofitnim organizacijam	186.272,92
413 Drugi domači tekoči transferi	830.087,60
42 INVESTICIJSKI ODHODKI	3.447.807,75
420 Nakup in gradnja osnovnih sredstev	3.447.807,75
43 INVESTICIJSKI TRANSFERI	164.257,96
431 Investicijski transferi osebam, ki niso proračunski uporabniki	66.027,31
432 Investicijski transferi proračunskim uporabnikom	98.230,65
III/ S A L D O bilance prihodkov in odhodkov	40.338,68

3. člen

B) RAČUN FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB

Račun finančnih terjatev in naložb za leto 2009 izkazuje:

IV / Prejeta vračila danih posojil in prodaja kap. deležev	4.856,95
75 PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL	4.856,95
750 Prejeta vračila danih posojil	4.856,95
V / Dana posojila in povečanje kap.deležev	4.856,95
44 DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITAL. DELEŽEV	0
440 Dana posojila in povečanje kapitalskih deležev	0
441 Povečanje kapitalskih deležev	0
VI/ S A L D O računa finančnih terjatev in naložb	+ 4.856,95

4. člen

C) RAČUN FINANCIRANJA

Račun financiranja občine Moravske Toplice za leto 2009 izkazuje:

VII / Zadolževanje	631.000,00
50 ZADOLŽEVANJE	631.000,00
500 Domače zadolževanje	631.000,00
VIII / Odplačila dolga	102.564,12
55 ODPLAČILA DOLGA	102.564,12
550 Odplačila dolga	102.564,12
IX/ SPREMEMBA stanja sredstev na računih	573.631,51
X / NETO ZADOLŽEVANJE (VII – VIII)	528.435,88
XI/ NETO FINANCIRANJE	-40.338,68
D) SREDSTVA NA DAN 31. 12. 2009	+ 653.632,17

5. člen

Sprememba stanja sredstev na računih proračuna Občine Moravske Toplice na dan 31. 12. 2009 v višini 573.631,51 EUR se skupaj s sredstvi na računih na dan 31. 12. 2008 prenaša v leto 2010. Tako na dan 31. 12. 2009 znaša saldo nerazporejenih sredstev skupaj s sredstvi iz preteklih let 653.632,17 EUR.

6. člen

Stanje neporabljenih sredstev stalne proračunske rezerve na dan 31. december 2009 se izkazuje v višini 3.088,73 EUR in se prenese v leto 2010.

7. člen

Pregled vseh prihodkov in odhodkov proračuna Občine Moravske Toplice skupaj s sredstvi Krajevnih skupnosti in Javnega sklada Občine Moravske Toplice za gospodarjenje z nepremičninami za leto 2009 je sestavni del tega odloka.

8. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Številka: 007-00005/2010 (502)
Moravske Toplice, dne 06. 05. 2010

Župan:
Franc CIPOT l.r.

Kakšen smisel lahko ima priloga o kmetijstvu v Lipnici?

Že vnaprej nam (maloštevilnim članom uredniškega odbora) je bilo jasno, da ne bomo dorekli zadnje resnice o tej nadvse pomembni dejavnosti v našem prostoru. Ampak: kdo jo je sposoben izreči?

Bojim se, da breme kmetovanja pritiska na vse udeležence; nejevoljo izražajo »veliki« proizvajalci, nezadovoljstvo »malih« se je ponovno dokazalo z neprijazno popotnico mag. Dejanu Židanu, prvemu kmetijskemu ministru iz naših krajev. Zato, ker je na predstavitvi povedal med drugim, da bo socialna vprašanja slovenskega podeželja morala reševati socialna politika.

In kaj smo počeli v letih, ko je bila kmetijska dejavnost še kar obilno podprta s subvencijami? Preoblikovanja, prestrukturiranja ni zaznali v večjem obsegu. To, da se je toliko in toliko (desetin) kmetij nadvse pogumno pognalo v določeno proizvodnjo (nekaj – čeprav verjetno ne dovolj – jih tudi predstavljamo), še ni pravi dokaz preobrazbe.

Poglejmo si grafikon na strani 11: kar 35 % kmetij ima v uporabi 2 do 5 ha kmetijskih površin. Tudi sam sem kmetoval na tolikšnih površinah. In opustil, ker nisem imel dovolj drugih virov, da bi vlagal v kmetijo (in nisem videl smisla v tem početju). Kaj pa naj storijo tisti, ki drugih virov sploh nimajo?

Se bo našel kdo, ki bo sposoben organizirati proizvodnjo (zelenjadarstvo, zdravilne rastline ...)? Nekdo, ki ne bo mislil le na to, da si na hitro napolni lastne žepe, ampak bo organiziral kooperacijo na dolgi rok?

Ludvik Sočič

Na podlagi 217. člena Pravilnika o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 50/2007), 12. člena Pravilnika o dodeljevanju državnih pomoči na področju kmetijstva in podeželja v Občini Moravske Toplice (Uradni list RS, št. 104/2007) in 30. člena Statuta Občine Moravske Toplice (Uradni list RS, št. 11/1999, 2/2001, 69/2002 in 28/2003) objavlja Občina Moravske Toplice, Kranjčeva 3, 9226 Moravske Toplice

JAVNI RAZPIS

ZA SOFINANCIRANJE PLAČILA ZAVAROVALNIH PREMIJ V LETU 2010

I. Predmet javnega razpisa

Predmet javnega razpisa je dodelitev nepovratnih sredstev kot državne pomoči za sofinanciranje zavarovalnih premij za zavarovanje živali v letu 2010.

II. Okvirna višina sredstev

Okvirna višina razpisanih sredstev znaša: 5.000 EUR.

III. Upravičenci in osnovni pogoji

Upravičenci oziroma končni koristniki učinka dodeljene pomoči so zavarovanci – kmetijska gospodarstva, ki ustrezajo kriterijem za mikropodjetja, kot je opredeljeno v Prilogi I k Uredbi Komisije (ES) št. 70/2001, nosilci s stalnim prebivališčem oziroma pravne osebe s sedežem v Občini Moravske Toplice, ki so vpisani v register kmetijskih gospodarstev ter z zavarovalnico sklenejo zavarovalno polico s področja upravičenih stroškov v letu 2010.

V imenu upravičencev sofinancirani del premije uveljavljajo zavarovalnice, ki imajo dovoljenje za opravljanje zavarovalnih poslov v dotični zavarovalni vrsti.

IV. Upravičeni stroški

Sofinancira se zavarovalna premija za zavarovanje živali, skladno z nacionalnim predpisom o sofinanciranju zavarovalnih premij za zavarovanje kmetijske proizvodnje za zavarovalno leto 2010.

V. Višina sofinanciranja

Za zavarovanje domačih živali pred nevarnostjo pogina zaradi bolezni:

Občinski sofinancirani delež znaša razliko največ do 50 odstotkov upravičenih stroškov obračunane zavarovalne premije s pripadajočim davkom od prometa zavarovalnih poslov.

VI. Splošni pogoji

Podpis pogodbe o poslovnem sodelovanju med Občino Moravske Toplice in zavarovalnico, ki ima dovoljenje za opravljanje zavarovalnih poslov v dotični zavarovalni vrsti.

Državna pomoč se lahko dodeli pod pogojem, da vlagatelj zahtevka pisno izjavi, koliko sredstev so upravičenci za sofinanciranje zavarovalne premije pridobili iz drugih javnih virov.

VII. Vsebina vloge

Vlagatelj, ki s podpisom pogodbe o poslovnem sodelovanju pristopi k sodelovanju, mora v roku vložiti zahtevek in priložiti zahtevane priloge, ki so navedene v razpisni dokumentaciji.

Razpisna dokumentacija je od začetka javnega razpisa na voljo na občinski upravi Občine Moravske Toplice, Kranjčeva 3, 9226 Moravske Toplice in na spletni strani www.moravske-toplice.si, kjer je objavljen tudi razpis.

Vse informacije v zvezi z javnim razpisom so na voljo vsak delovni dan od 8.00 do 14.00 na občinski upravi Občine Moravske Toplice, Kranjčeva 3, 9226 Moravske Toplice ali na tel. 02 / 538 15 12, kontaktna oseba je Majda LIPIČ PROSIČ.

VIII. Rok in način vložitve vloge

Ne glede na način dostave morajo vloge na razpis prispeti najkasneje do 15. 09. 2010 do 12. ure.

Vloga se pošlje s priporočeno pošto na naslov: Občina Moravske Toplice, Kranjčeva 3, 9226 Moravske Toplice oziroma se vложи neposredno v sprejemni pisarni občine. Predložena vloga mora biti v zapечатnem ovitku, ovitek pa mora biti označen z oznako »Ne odpiraj – vloga« s pripisom »Državne pomoči – sofinanciranje plačila zavarovalnih premij«.

IX. Obravnava vloge

Odpiranje vlog, ki ni javno, vodi komisija in bo naslednji delovni dan po zaključku javnega razpisa.

Komisija po vrstnem redu oddaje popolnih vlog opravi strokovni pregled vlog. Na podlagi ocene vlog pripravi predlog prejema finančnih sredstev. O upravičenosti do dodelitve sredstev odloči tajnik občine s sklepom. O odločitvi bo vlagatelj obveščen v roku petnajst dni po odločitvi. Vlagatelja nepopolne vloge komisija v roku osmih dni od odpiranja vlog pisno pozove, da jo dopolni. Rok dopolnitve je osem dni od dneva prejema poziva za dopolnitev. Nepopolno vlogo, ki jo vlagatelj v navedenem roku ne dopolni, se zavrže, neustrezno dopolnjeno pa zavrne.

Zoper odločitev lahko vlagatelj vložijo pritožbo za preveritev utemeljenosti sklepa o dodelitvi sredstev na naslov Občine Moravske Toplice v roku osem dni od prejema sklepa. Odločitev župana o pritožbi je dokončna. Prepozno vložena pritožba se zavrže.

X. Nenamenska poraba sredstev

V primeru, da se ugotovi, da sredstva niso bila porabljena za namen, za katerega so bila dodeljena, ali so bila dodeljena na podlagi neresničnih podatkov ali je prejemnik prekršil druga določila pogodbe, je občina na predlog pristojnega občinskega upravnega organa upravičena zahtevati vračilo dodeljenih sredstev s pripadajočimi zakonitimi zamudnimi obrestmi za obdobje od dneva nakazila dalje.

Številka: 430-00013/2010-1

Moravske Toplice, 13. 05. 2010

OBČINA MORAVSKE TOPLICE

PRODAJA OBČINSKIH ZEMLJIŠČ

Občina Moravske Toplice je v petek, 28. maja 2010, objavila prodajo občinskih kmetijskih in stavbnih zemljišč. Podrobnejše informacije najdete na občinski spletni strani www.moravske-toplice.si

STANJE KMETIJSTVA V OBČINI

Podrobnejši podatki o stanju kmetijstva v Občini Moravske Toplice na podlagi popisa kmečkih gospodarstev v letu 2000 Statističnega urada Republike Slovenije so naslednji:

STRUKTURA DRUŽINSKIH KMETIJ

V občini Moravske Toplice je 948 družinskih kmetij.

3536 prebivalcev Občine Moravske Toplice je članov družinskih kmetij, kar predstavlja 55 % vseh prebivalcev občine. 630 prebivalcem oz. cca 10 % prebivalcem je kmetijstvo edina dejavnost, medtem ko 43 % vseh prebivalcev dela na družinskih kmetijah.

DRUŽINSKE KMETIJE PO TIPU KMETOVANJA

Kmetije so različno usmerjene po tipu kmetovanja:

- poljedelstvo: 108
- vrtnarstvo: 3
- trajni nasadi: 59
- pašna živina: 25
- prašiči in perutnina: 24
- mešana rastlinska pridelava: 255
- mešana živinoreja: 280
- mešana rastlinska pridelava in živinoreja: 194

OBDELOVALNE POVRŠINE IN KMETIJSKE PANOGE

Med vsemi obdelovalnimi zemljišči kmetijskih gospodarstev na območju Občine Moravske Toplice prevladujejo njivske površine, kjer se večinoma prideluje pšenica, sledijo koruza in preostala žita. V zadnjih letih je vedno več njiv zasejanih z oljnimi bučami, oljno repico, sončnicami, krmnim grahom, ajdo, bobom.

Precejšnji delež kmetijskih površin predstavljajo travniki in pašniki. Velik delež travnatega sveta omogoča živinorejo kot glavno kmetijsko dejavnost.

Na ravninskem delu občine je večina površin obdelana – njive in travniki. Večina kmetijskih površin je dobre kvalitete, čeprav se na južnem delu pojavljajo tudi močno peščena in prodnata tla, ki slabo zadržujejo vlagu, na nekaterih predelih pa so močvirnati predeli. Gozdov je na ravnem delu občine malo.

Pravo nasprotje ravninskemu delu predstavlja gričevnat del občine, ki je na nekaterih delih celo več kot 40 % poraščen z gozdovi. Kvaliteta obdelovalnih površin je slabša, saj večji del površin spada v slabše kvalitetne razrede (3, 4, 5 ...). Površine je poleg tega še zaradi nagiba težje obdelovati, zato spada to območje med območje z omejenimi možnostmi pridelave. V neposrednih plačilih Ministrstva za kmetijstvo je bilo to območje označeno kot OMD območje in predstavlja v naši občini 9.562,7 ha, torej 66,19 % celotne površine občine (14.446,257 ha).

Glede na naravne pogoje pridelovanja, razpoložljive kmetijske površine in ekonomičnost pridelave je kmetijstvo na območju Občine Moravske Toplice usmerjeno v:

- Intenzivno pridelovanje poljščin in vrtnin na ravninskem območju in tudi na primernih legah goričkega dela občine.
- Živinorejo na za to preusmerjenih kmetijah. Čeprav sta govedoreja in prašičereja tudi v prihodnje osnovni usmeritvi kmetij, se v zadnjem času uveljavlja tudi gojenje drobnice, medtem ko perutninarstvo in kunčjereja ostajata v doseženem obsegu.
- Glede na ugodne naravne pogoje (primerna lega, podnebje) sadjarstvo temelji na integrirani in bio pridelavi ter predelavi sadja v končne proizvode (suho sadje, kis, žganje, sokovi, sirupi, kompoti, marmelade), ki se prodajajo tudi neposredno na domu. Posebno pozornost se posveča starim kmečkim in travniškim visokodebelnim sadovnjakom, s katerimi se ohranja kulturna podoba krajine. Zaradi nestalnih vremenskih razmer se na površinah z nasadi uvaja umetno namakanje in zaščita

pred točo. Na absolutno sadjarskih legah se razvijajo nasadi z ekonomsko zanimivimi sadnimi vrstami (jablane, breskve, češnje, orehi, lešniki, ipd.).

- Vinogradništvo temelji na obnovi starih obstoječih nasadov in razširitvi vinogradov na absolutne vinogradniške površine in združevanju parcel v večje komplekse. Pri obnovah se ponovno uvajajo rdeče sorte. Poseben poudarek se namenja pridelavi kakovostnega vina, to pomeni, ne prezgodaj trgati grozdje, izobraževati ljudi, z namakanjem in ustreznim obdelovanjem doseči dobro kvaliteto vina. Poseben poudarek se namenja tudi blagovni znamki, pod katero se trži vino.
- Ker tradicionalne kmetijske panoge kmetijam v Občini Moravske Toplice ne dajejo dovolj dohodka za preživetje, se morajo kmetije usmeriti tudi v različne dopolnilne dejavnosti (predelava mesa – ki je tehnološko in finančno zelo zahtevna, predelava sadja – kar pride v poštev tako pri intenzivnih sadjarjih kakor tudi pri tistih, ki razpolagajo s travniškimi sadovnjaki, pridelava in predelava zelišč, peka kruha, peciva, pogač na tradicionalen način v krušni peči, nabiranje in predelava gozdnih sadežev, čebelarstvo, turizem na kmetiji: vinotoči, izletniške turistične kmetije, kmetije z nastanitvijo, gojenje drevesnih sort, pridelava semena, pridelava sadik sadnega in gozdnega drevja, izdelki iz žganja ...).

Pomembno je vključevanje dopolnilnih dejavnosti v turistično ponudbo občine.

- Vrtnarstvo je pomembno predvsem za samooskrbo z doma pridelano zelenjavo, tisti, ki so zainteresirani za pridelavo večjih količin, pa se usmerjajo v specializirano pridelavo posameznih rastlinskih vrst, npr. solata, paradižnik, paprika, zelje, kumariče, feferoni, rdeča pesa, čebula, korenje ... Smotrna je usmeritev v pridelavo zelenjave pod rastlinjaki in plastenjaki, ker je klima ugodna in se na majhni površini dosežajo vrhunski pridelki, s katerimi se ustvarja dobiček. Zaradi naše naravne danosti – geotermalne vode in njenega izkoriščanja bo v bodoče sledil nadaljnji razvoj vrtnarstva predvsem na nižinskem delu občine.

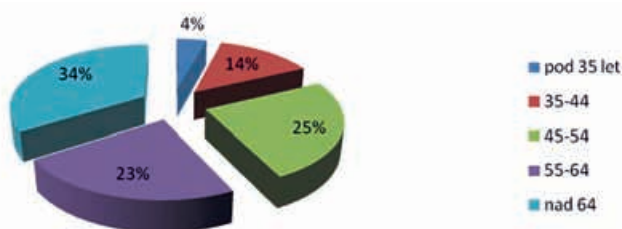
VELIKOST KMETIJ

Povprečna velikost kmetije je manjša od povprečne velikosti slovenske kmetije (6,5 ha). Prevladujejo kmečka gospodarstva, ki so velika od 2 do 5 ha, sledijo kmečka gospodarstva, velika od 5 do 10 ha, nato gospodarstva velika manj kot 2, nizek delež pa je kmetij s površino nad 10 ha.

Ekonomski položaj kmečkega prebivalstva se zadnja leta slabša zaradi izpada delovnih mest na podeželju ter vedno težjih razmer na trgu. Majhne kmetije ne dajejo zadostnega vira za preživetje, zato se zlasti mlajši prebivalci odseljujejo.

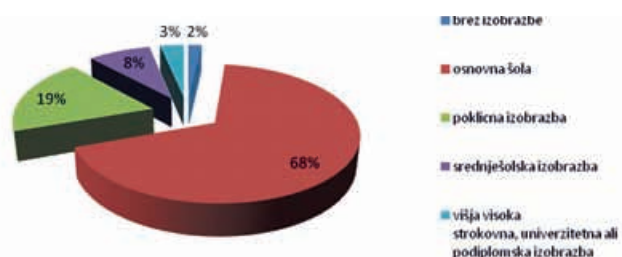
Starost gospodarjev na družinskih kmetijah

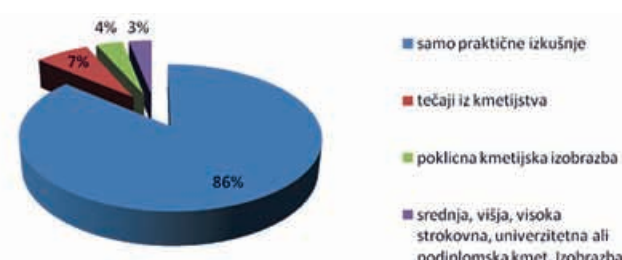
IZOBRAZBA GOSPODARJEV NA KMETIJAH

Izobrazba gospodarjev na kmetijah je nizka. Večina gospodarjev ima končano samo osnovno šolo in gospodarijo samo na podlagi praktičnih izkušenj, poklicno kmetijsko izobrazbo pa ima zanemarljivi odstotek gospodarjev.

Družinske kmetije po šolski izobrazbi gospodarjev

Družinske kmetije po kmetijski izobrazbi gospodarjev

STAROSTNA STRUKTURA KMETIJSKIH GOSPODARSTEV

S kmetijstvom se ukvarja pretežno starejše prebivalstvo, mlajši se zaposlujejo in izobražujejo za poklic v drugih, neagrarnih sektorjih. Zaskrbljujoče je, da je največ kmečkih gospodarjev starih nad 64 let.

VELIKOST OBDELOVALNIH POVRŠIN

Kmetovanje je oteženo zaradi velike razdrobljenosti parcel, vendar si kmetje že sami namensko združujejo zemljišča. V katastrskih občinah Bukovnica, Vučja Gomila, Mlajtinci, Berkovci in Motvarjevci je bila na pobudo lastnikov zemljišč in s sodelovanjem Občinske uprave izvedena komasacija, hkrati so se opravila tudi agromelioracijska dela. V nekaterih katastrskih občinah (npr. Moravci, Tešanovci ...) so bila kmetijska zemljišča urejena s komasacijo in melioracijo. Na območju katastrskih občin Ivanjševci in Ratkovci pa se komasacija trenutno izvaja.

Povečanje parcel ima učinek na ekonomičnosti proizvodnje, saj se zmanjšajo stroški premikov, učinkovitejša je delo s stroji, bistveno se zmanjšajo meje pred parcelami, ki so vedno vir zapletenosti in mesto za zadrževanje škodljivcev, izboljša se kvaliteta obdelave, poveča se povprečni pridelek pri vseh kulturah. Povečanje pridelkov in boljša izkoriščenost površin vpliva na boljše prihodke iz dejavnosti.

Pomemben vpliv na znižanje stroškov ima boljša izkoriščenost mehanizacije, manj stroškov je s premiki, delo je hitreje opravljeno in izvedeno v bolj optimalnem času.

Zaradi komasacij se poveča tudi interes za nakup manjših kosov zemljišč, ki si jih večinoma ostareli kmetje ali lastniki iz drugih krajev že želeli prodati, pa zanje zaradi majhne površine posameznih kosov in sorazmerno velikih stroškov prodaje, s strani večjih kmetov ni bil izražen interes za nakup. Zaradi izvedene komasacije in s tem lažje in cenejše obdelave zemljišč se upočasnijo ali ustavi zaraščanje kmetijskih zemljišč.

Pozitivni učinki so doseženi tudi s tem, da je urejeno odvodnjavanje površinske vode in izboljšana kvaliteta poljskih poti, za vse parcele se uredijo tudi ustrezne dovozne poti.

Komasacija ima tudi pozitiven naravovarstveni učinek. Zaradi številnih mej med parcelami in obračališči, ki so vir plevelov in škodljivcev je velika poraba kemičnih sredstev. Z zmanjšanjem števila mej in obračališč, je tudi manj virov za zapletenost in s tem manjša potreba po rabi dodatnih kemičnih pripravkov.

Majda Lipič Prosič

RATKOVCI: NAJBOLJ KMETIJSKA VAS V OBČINI

Morda kdo z zapisom v naslovu ne bodo soglašali, saj po vaseh naše občine premoremo številne velike in napredne kmetije. A zapišimo, da v Ratkovcih v 18 naseljenih hišah živi okrog 50 ljudi, s kmetijstvom pa se ukvarja deset družin, od katerih je osem usmerjenih v prirajo mleka. In če k temu dodamo še število krav molznic – več kot 80 – je trditev povsem na mestu.

Hujsovi so edini, ki jim dohodek iz kmetijstva predstavlja glavni vir, in so v kraju med največjimi, saj redijo več kot 50 glav goveje živine, od tega 21 krav molznic, od Berkovec, Ivanjševci do Lončarovec in Ratkovec pa skupaj obdelujejo 43 hektarjev kmetijskih površin. Z njimi se lahko primerjajo Horvatovi s 16 kravami molznicami, 60 glavami živine in 45 hektarji kmetijskih površin, le nekaj manjši so Kočiševi, Malačičevi, Časarjevi ... s po več kot desetimi kravami molznicami, 30 glavami živine in okrog 30 hektarji njiv ter travnikov.

Pri Hujsovih mladi prevzemnik Miran pravi, da se njihove krave pasejo, kar daje idilični podoben kraj še dodaten pečat. A od idilike in lepe narave se ne da (pre)živeti! Težavnih razmer v kmetijstvu, ki se kažejo v cenovnem razkoraku med stroški in doseženo ceno na trgu, kar mrgoli, zato se sprašuje, kako dolgo bodo kmetje še zdržali. V dobrem letu se je odkupna cena mleka namreč znižala za več kot tretjino, podobno je s cenami poljščin; pogonska goriva, veterinarske storitve, semena, gnojila in škropiva pa dosegajo rekordne vrednosti.

Z Miranovim razmišljanjem soglašata tudi Franc Kočiš. Meni, da je v javnosti podoba kmeta kot pridelovalca hrane in vzdrževalca kulturne krajine še vedno preveč izkrivljena. Vsi namreč vidijo le velike in nove traktorje ter letna subvencijska plačila iz domačega in evropskega proračuna. Nihče pa ne vidi, da kmetov delovnik traja tudi v soboto, nedeljo, med prazniki, pozimi in poleti, in da

ne obsega le 8, temveč poleti in jeseni tudi po 12 ali 16 ur. Vsak evro, ki ga iztržijo od prodanega mleka, živine ali poljščin, pojasni, kmetje premišljeno naložijo nazaj v kmetijstvo in ga ne porabijo za dopust niti ne naložijo v banko. Zaradi že omenjenega cenovnega razkoraka namreč kmetje vse bolj živijo »iz rok v usta«.

Tudi Geza Hujs, ki je bil v prejšnjem mandatu občinski svetnik, se strinja, da na kmetiji ne bo mogoče preživeti z golim poljedelstvom, pač pa bo potrebno pridelke unovčiti prek prodanega mleka ali mesa. Čeprav zaradi nizkih odkupnih cen v tem trenutku nista dohodkovno zanimivi niti govedoreja niti prašičereja.

Ker je doseženo dno, vsi upajo, da se bodo odkupne cene kmetijskih pridelkov in drugega blaga s kmetije začele izboljševati. Veliko lahko k temu pripomore že drugačna kmetijska politika, spremenjeno javno mnenje do kmetijstva in pravičnejša razdelitev maloprodajnih cen med kmeti kot pridelovalci, živilsko industrijo in trgovci. (G. G.)

Tibor Vöröš, predsednik odbora za kmetijstvo KMETU IN KMETIJSTVU POVRNITI UGLED

Še ne 50-letni Tibor Vöröš iz Središča je vse od ustanovitve Občine Moravske Toplice – tega bo jeseni že 16 let – občinski svetnik iz vrst madžarske narodnostne skupnosti. Prav tako pa že četrty mandat vodi odbor za kmetijstvo pri občinskem svetu. Z družino in starši tudi sam kmetuje na eni večjih kmetij v goričkem delu občine, ukvarjajo se tudi s prirajo mleka in rejo govejih pitancev, če letina nakloni bogat pridelek, pa oddajajo tudi tržne viške kmetijskih pridelkov. Razmere v kmetijstvu mu torej niso neznanne.

Občina si je že ob ustanovitvi v strategijo razvoja zapisala, da je turistična in kmetijska, torej bo tema gospodarskima dejavnostima dala poudarek v svojem razvoju. Glede na odlične naravne danosti – v nižini za poljedelstvo, v goričkem delu za govedorejo in trajne nasade – in visok delež občanov, ki jim dohodek iz kmetijstva predstavlja osnovni vir za preživetje, je takšna strategija pravzaprav sama po sebi umevna, kajne?

Strategija je bila vsekakor dobro zastavljena, saj v naši občini od kmetijstva živi več kot 20 % občanov. Ker so se v zadnjem času zgodili številni stečaji, omenjam samo Muro in Pomurko Mesno

Tibor Vöröš, predsednik občinskega odbora za kmetijstvo.

industrijo, ki sta na cesto postavili največ ljudi, so številni prisiljeni obdelovati zemljo. Če ne za drugo, da si pridelajo hrano na lastne oskrbo. Tudi zaradi evropskih uredb, ki lokalnim skupnostim prepovedujejo izvajanje številnih ukrepov v kmetijstvu oziroma z denarjem iz svojega proračuna ne smejo pomagati kmetom, je strategija precej zvođenela. Je pa kljub temu kar nekaj možnosti, da tudi naša občina kmetom pomaga oziroma sofinancira nekatere programe v kmetijstvu.

Če odmislimo omenjene omejitve, kakšen je dejanski odnos občine do kmetijstva?

Z eno besedo – slab. V kmetijstvu smo v naši občini v nekakšni slepi ulici. Tako kot na državni ravni tudi naš občinski svet kmetijstvu kot osnovni gospodarski dejavnosti ni naklonjen, še več: le redki svetniki kmetijstvo sploh podpirajo. Zato tudi izostanejo ti isti ukrepi oziroma javni razpisi za dodelitev sredstev na področju razvoja kmetijstva in podeželja, ki bi jih iz občinskega proračuna lahko sofinancirali: varstvo in urejanje kmetijskih zemljišč in gozdov, sofinanciranje naložb v kmetijska gospodarstva za primarno proizvodnjo, regresiranje obrestne mere, nepovratna finančna sredstva za ukrepe po pravilih o dodeljevanju pomoči de minimis, za sofinanciranje društvenih dejavnosti na področju kmetijstva, za sofinanciranje analize zemlje, izdelavo gnojilnih načrtov, nakupa apnenih gnojil za apnenje tal ... Nikakor se ne morem znebiti občutka, da smo v naši občini dajali preveč poudarka turizmu, saj se je turistična in cestna infrastruktura, vezana na to dejavnost, izgradila do popolnosti, na kmetijstvo oziroma zaradi naraščajoče brezposelnosti vse več zaposlenih v tem sektorju pa smo pozabili.

Nekatere lokalne skupnosti v soseščini za kmetijstvo v obliki javnih razpisov iz svojih proračunov namenijo nekajkrat več sredstev kakor denimo naša občina. Iz zadnjih razpisov je tako razvidno, da je denimo za to v Občini Puconci zagotovljena okvirna višina 80 tisoč evrov.

Kot sem že povedal, je klima v občinskem svetu takšna, kot je. A je bilo v prejšnjih mandatih drugače. V 1. in 2. mandatu smo za ohranjanje staleža črede krav iz občinskega proračuna sprva predvideli 20 milijonov takratnih tolarjev (dobrih 83.000 €, op. a.), a smo jih zaradi izjemnega zanimanja izplačali v enkrat višjem znesku. Tudi zaradi številnih prepovedi sofinanciranja ukrepov v kmetijstvu se kaj takega ne bo moglo ponoviti. Za sofinanciranje zavarovanja živine, kar v naši občini od dovoljenih ukrepov v kmetijstvu izvajamo, pa ni skoraj nobenega zanimanja.

Odbor za kmetijstvo pri občinskem svetu vodite praktično od njegovega nastanka. Kako bi ocenili svojo dosedanje vlogo?

Uspeh odbora je odvisen od občinskega sveta. Karikirano povedano: mi predlagamo, od občinskega sveta pa je odvisno, ali bodo naši predlogi sprejeti ali ne. Ker so različne interpretacije, kdaj oziroma za katere namene iz občinskega proračuna lahko pomagamo kmetijstvu oziroma kmetov, smo kmetijsko ministrstvo zaprosili za uradno razlago. Pred leti smo organizirali številne problemske forume, opozarjali na aktualne težave; med številnimi uspehi smo v odboru dosegli tudi, da bodo odškodnino za sušo na travinju izpred treh let deležna tudi območja naše občine, čeprav sprva v to kvoto niso bila umeščena. Žal izplačil še vedno ni, razlog pa je vsem poznan: ni denarja. Naše kmete oziroma njihove upnike pa to ne zanima.

Odbor izvaja tudi nekatere akcije. Na SP v oranju, ki je bilo lani septembra v Tešanovcih, smo s ponudbo kakovostnih pekarskih izdelkov iz pšenice, ki jo je nekajkrat stolkla toča, dokazali, da moka iz takšne pšenice ni tako neuporabna, kakor so denimo trdili mlinarji in peki.

Številni opozarjajo, da so razmere v kmetijstvu alarmantne, zlasti zaradi vse večjega razkoraka med pridelovalnimi stroški oziroma lastno ceno pridelka, mesa ali mleka ter doseženo ceno tega proizvoda na trgu. Domala v kmetijstvu ni panoge, ki bi bila ta trenutek profitabilna ...

Prepričan sem, da bi na državni ravni morali spremeniti politiko do kmetijstva v smislu drugačnega vrednotenja doma pridelane hrane. Žal te politike ne vodijo kmetje oziroma nanjo nimamo nobenega vpliva, pač pa je bila vedno v domeni politikov. In prav tu je srž problema. Pri tem bi morali sodelovati še trgovci, ki jim ostaja glavni cilj profit, zato raje nabavljajo cenena živila iz uvoza, s tem pa razvrednotijo kakovostno domačo živilsko industrijo in posredno tudi kmeta. Kmetu in kmetijstvu je potrebno povrniti ugled, ki sta ga imela pred vstopom v EU. Še vedno pa se tudi pri nas zavedamo, da dodano vrednost v kmetijstvu lahko ustvarimo samo s pitanjem živine, prirajo mleko, odpiranjem malih sirarn in drugih predelovalnih obratov, turizma na kmetih ...

Zakon o razvojni podpori pomurski regiji obeta precej denarja tudi za področje kmetijstva. Če se poglobimo v njegovo vsebino oziroma vir financiranja ukrepov v kmetijstvu in živilstvu, pravzaprav ne gre za nova sredstva, pač pa so to sredstva, ki so že zagotovljena v okviru znanega programa razvoja podeželja.

Bojim se, da zakon o Pomurju tudi na področju kmetijstva ne bo prispeval k pozitivnim premikom in bomo čez pet let presenečeno ugotovili, da je regija tam, kjer je danes. Pri prvem razpisu je kmetijstvo izostalo in bojim se, da bodo tudi naslednji razpisi selektivni do kmetijstva. Če nam želi država resnično razvojno pomagati, naj pripomore k temu, da bomo v regijo dobili nazaj tisto, kar je iz nje od osamosvojitve do danes odšlo.

Zakon o Pomurju: priložnost tudi za kmetijstvo in podeželje? Z DOBRIMI PROJEKTI TUDI 40 MILIJONOV IN VEČ

Konec lanskega leta sprejeti intervencijski Zakon o razvojni podpori pomurski regiji v obdobju 2010–2015 (velja od 1. januarja 2010), ki naj bi najmanj razvito statistično regijo potegnil iz razvojne zaostalosti z razpisi, kjer bodo vlagatelje pri črpanju investicijskih sredstev prednostno obravnavali, veliko obeta. Tudi za kmetijstvo.

Prav zato je KGZS-KGZ Murska Sobota v Murski Soboti pripravil predstavitev zakona s poudarkom na tej primarni gospodarski dejavnosti. Zavod jo je pripravil v sodelovanju s Projektno pisarno Vlade RS v pomurski regiji in Regionalno razvojno agencijo (RRA) Mura.

Do leta 2015 naj bi namreč vlagatelji – bodisi kmetijska gospodarstva (zasebna ali gospodarske družbe), živilsko-predelovalna industrija in druge fizične ali pravne osebe iz 27 občin Pomurja skupaj s tremi občinam iz UE Ormož, ki so prav tako vključene v ta zakon – samo iz postavke kmetijstvo in razvoj podeželja lahko pridobili do 40 milijonov evrov.

ŠTIRJE UKREPI ZAKONA

Kot je uvodoma povedal mag. Igor Strmšnik, namestnik direktorja Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, zakon sicer predvideva iz naslova razpisov, ki bodo šele objavljeni v prihodnjih mesecih, črpanje sredstev iz štirih različnih ukrepov: program spodbujanja konkurenčnosti, spodbude za zaposlovanje, davčne olajšave za investiranje in četrti: prednostna obravnava programov in projektov pri kandidiranju za sredstva iz nacionalnih programov, programov evropske kohezijske politike in politike razvoja podeželja. In v okviru slednjega ukrepa je 40 milijonov evrov predvidenih tudi za vlaganja v prestrukturiranje in dvig konkurenčnosti kmetijstva in gozdarstva ter živilsko-predelovalne industrije.

Zakon o Pomurju opredeljuje razvoj kmetijske dejavnosti v svojem tretjem in desetem členu, kjer je določeno, da bodo projekti iz pomurske regije prednostno obravnavani na javnih razpisih za sredstva Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007–2013.

Poudarek bo na projektih, ki so usmerjeni v prestrukturiranje in dvig konkurenčnosti kmetijstva in gozdarstva ter živilsko-predelovalne industrije in v preobrazbi v nekmetijske dejavnosti.

NABOR PROJEKTOV

Franc Režonja, direktor KGZ Murska Sobota, je predstavil predlog Pomurja oziroma njegove potrebe na področju kmetijske dejavnosti in razvoj podeželja, s čimer naj bi se stanje v pomurskem kmetijstvu občutno izboljšalo, in nanizal 21 različnih projektov v skupni vrednosti 80,570 milijonov evrov. Zavod je projekte pripravil skupaj s Pomursko gospodarsko zbornico.

Dobra polovica skupne vrednosti ali 45,6 milijona se nanaša na 12 projektov, kot so: pridelava vrtnin in zelenjadnic v zaprtem prostoru, pridelava in dodelava zdravilnih zelišč ter dišavnih v zaprtem prostoru in na prostem, dve klavnici za govedo, drobnico in prašiče, od katerih bo ena mobilna, predelava sadja in grozdja, laboratorijsko raziskovalna dejavnost v kmetijstvu in pomurska kmetijska zadruga. V okviru omenjenih naj bi delo dobilo 450 ljudi.

Preostalih devet projektov v skupni vrednosti slabih 35 milijonov evrov pa se nanaša na tehnološke posodobitve ali razširitve obstoječih dejavnosti živilsko-predelovalne industrije in samostojnih kmetij ter obetajo 75 novih delovnih mest.

Dva projekta, ki se nanašata na revitalizacijo govedoreje na Goričkem, in projekt proizvodnja in predelava lucerne in skupni vrednosti dobrih 6,5 milijona evrov (23 novih zaposlitev) pa so na čakanju.

Dodal je še, da na KGZ Murska Sobota zaradi intervencijskega zakona, ki naj bi imel v številnih pogledih ugodne ekonomske po-

Razvojni steber	Ocenjena vrednost	Število projektov	Predvideni zaposleni
Pridelava vrtnin in zelenjadnic v zaprtem prostoru in na prostem	18.600.000	3	250
Pridelava in dodelava zdravilnih zelišč ter dišavnih v zaprtem prostoru in na prostem	13.800.000	2	180
Klavnica za govedo, drobnico in prašiče	4.500.000	2	5
Predelava sadja in grozdja	2.700.000	2	3
Laboratorijsko raziskovalna dejavnost v kmetijstvu	2.100.000	1	4
Pomurska kmetijska zadruga	3.900.000	2	8
Skupaj:	45.600.000	12	450
Projekti za tehnološko posodobitev ŽPI in kmetij	34.970.000	9	75
Skupaj:	80.570.000	33	525

Vir: KGZ Murska Sobota

Nabor nosilnih projektov za skorajšnje razpise MKGP, ki bodo usmerili bodočnost pomurskega kmetijstva in njene predelovalne industrije.

sledice, pričakujejo tudi povečani obseg komasacij in prevzemov kmetij s strani mladih prevzemnikov.

Pri tem je Režonja izrecno poudaril, da je to nabor projektov, ki se nanaša na statistično regijo Pomurje oziroma na območje, ki ga obvladuje njihov zavod.

PREDNOST POMURJU

Zakon o Pomurju v četrtem ukrepu, kjer so predvidena tudi vlaganja v kmetijstvo in gozdarstvo ter v živilsko-predelovalno industrijo, za regijo ne zagotavlja strogo namenskih oziroma na novo rezerviranih sredstev, pač pa v okviru 1,18 milijarde evrov iz naslova PRP 2007–2013 odgovorni iz Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) napovedujejo, da se bodo zavzeli, da bo okvirno 10 % sredstev PRP za izvajanje ukrepov 1. in 3. osi omenjenega programa letno razpisanih za vlagatelje iz pomurske regije. Okvirno to do leta 2013 predstavlja najmanj 40 milijonov evrov, katerih izplačila bodo opravljena do leta 2015. Dr. Andrej Horvat, vodja projektne pisarne, je spomnil, da je to znesek, od katerega so večja edino z zakonom zagotovljena (!) sredstva za gradnjo pomurskega vodovoda.

Kot je dejala Janja Kokolj Prošek, vodja Sektorja za razvoj podeželja in strukturo politiko na kmetijskem ministrstvu, bodo predvidena sredstva za pomursko regijo prednostno usmerjena s pomočjo posebnih meril za izbor. Med tremi sklopi za pridobitev sredstev bo pomurski regiji največ prinesel t.i. regionalni vidik projekta oziroma socialni kriterij. Pomurje namreč izkazuje največji indeks razvojne ogroženosti, zato bo pri izboru vlog oziroma pri točkovanju iz tega naslova mogoče pridobiti večje število točk.

Pri oceni finančnih sredstev, koliko bodo Pomurju na osnovi zakona za ukrepe kmetijstva oziroma razvoj podeželja najmanj

namenili vsako leto, Kokolj Proškova predvideva, da bo za to v letu 2010 namenjenih 5 milijonov evrov, prihodnje leto osem, leta 2012 10 milijonov evrov, leta 2013 devet in zadnji dve leti (2014 in 2015) po štiri milijone evrov, torej skupaj 40 milijonov ali približno polovica vrednosti iz nabora projektov, ki jih je pred tem predstavil Franc Režonja.

Denar le za dobre projekte (od leve): Franc Režonja, Janja Kokolj Prošek, Branko Ravnik, dr. Andrej Horvat in mag. Igor Strmšnik.

NIČ DODATNEGA RAZVOJNEGA DENARJA

Zelo kritičen na vsebino zakona, zlasti na merila za pridobivanje sredstev na razpisih iz kmetijstva in podeželja, je bil Slavko Petovar, specialist za razvoj podeželja na KGZ Murska Sobota, saj je naravnost povedal, da pomurski razvojni zakon njenemu regijskemu kmetijstvu in živilsko-predelovalni industriji ne prinaša niti evra dodatnega denarja.

Ob spoznanju, da je bil pomurski prostor iz tega naslova že doslej relativno uspešen pri črpanju razpisanih sredstev iz različnih skladov, saj da je bilo v to regijo na letni ravni na razpisih pridobljenih od 8 do 10 milijonov evrov nepovratnih sredstev, kar v nadaljevanju omenjene dinamike tudi v naslednjih petih letih pomeni od 40 do 50 milijonov evrov. Da je za razvoj pomurskega kmetijstva in njene industrije rezerviranih okrog 40 milijonov evrov dodatnih sredstev, si je sprva razlagal tudi Petovar. O tem oziroma o dodatnih razvojnih projektih, ki ne sodijo v okvir običajnih programov PRP, pa je zmotno prepričan tudi marsikateri Pomurec. »Vsi govorimo, da za zagon kmetijstva potrebujemo dodatni razvojni denar in da ga prinaša omenjeni razvojni zakon. To ni res! Denar je ves čas na razpolago na Agenciji za kmetijske trge in razvoj podeželja v okviru PRP in bi bil tam tudi brez zakona o Pomurju.«

V projektih, kjer je v kmetijstvu potrebno 50- ali več odstotno sofinanciranje, se bo zagotovo tudi v okviru tega zakona pojavila vrzel, saj predvideva, da kmetije in živilsko-predelovalna podjetja nimajo

tolikšne ekonomske moči, da bi lahko počrpala ta sredstva, saj morajo zagotoviti svoj delež sredstev. Dodatni finančni krč po njegovem mnenju namreč predstavljajo neugodni krediti, zato je prepričan, da se zgodba samo z zakonom o Pomurju ne bo premaknila.

Da bi resnično v pomursko kmetijstvo in v njeno industrijo priteklo kar največ denarja, bi se bilo potrebno z razpisi prilagajati posameznim regijam. Branko Ravnik, generalni direktor Direktorata za kmetijstvo na MKGP, pa je to možnost zavrnil.

KAJ PRAVI GOSPODARSTVO?

Svoja mnenja o vsebini zakona, zlasti pa o njegovih pozitivnih učinkih so predstavili tudi nekateri gospodarstveniki. Prepričani so, da se bo uspešnost zakona merila z deležem sredstev, ki jih bomo pridobili v regijo.

Mag. Dejan Židan (medtem je postal kmetijski minister – op. ur.), predsednik uprave Skupine Panvita, enega največjih vertikalno organiziranih pridelovalcev hrane v regiji, napoveduje, da bodo s ciljem oskrbe s hrano lokalnega okolja še naprej sledili geografski oskrbi. Tako bodo skušali okrepiti lastno pridelavo vrtnin, v kateri tudi vidijo največjo tržno nišo, zaradi njene delovne intenzivnosti pa bi lahko ponudili tudi številne zaposlitvene možnosti, ter setev lucerne za pridobitev beljakovinskih komponent v prehrani živali. Sicer v Panviti na omenjeni razvojni zakon gledajo z dveh vidikov: kot podporo razvojnim programom, ki prinašajo nova delovna mesta in kot podporo za tehnološke posodobitve.

Miran Jablanovec, direktor farmacevtske družbe Galex iz Murske Sobote, je izrazil prepričanje, da bo zakon v tistem delu, ki se nanaša na kmetijstvo, pomenil zagon tudi za pridelovalce zdravilnih zelišč iz domačega okolja. Za njihov odkup so zelo zainteresirani. Prepričan je, da takšne masovne in redne dobavitelje iščejo tudi drugi domači kupci.

O velikem in še skoraj v celoti neizkoriščenem potencialu uporabe geotermalne energije za ogrevanje zaprtih prostorov bodisi za pridelavo okrasnih rastlin ali zelenjave, je govoril direktor Ocean Orhids Tomaž Jevšnik. Na nekaj hektarjih pokritih steklenjakov v Dobrovniku z Romanom Ferencakom na leto vzgojita več milijonov orhidej. Pomurje ima s številnimi geotermalnimi vrtinami neslutene prednosti na tem področju.

Nad vsebino zakona oziroma nad načinom pridobivanja sredstev niso navdušeni niti kmetje, saj menijo, da se bodo v predstavljenih projektih našlo le 10 ali 15 kmetij.

Na opazke Kokolj Proškove, da iz pomurske regije doslej ni predviden (še) noben projekt za izdelavo namakalnih sistemov, pač pa zgolj za komasacije, se je v razpravi odzval tudi kmet Jožef Štefko iz Ivanec, kraja, kjer so konec 90. let na dobrih 70 hektarjih zgradili edini namakalni sistem v Pomurju doslej, a je ta z veliko napako, saj je nivo vode v gramoznici, od koder črpajo vodo, v sušah krepko pod njenim črpališčem.

Ratkovski živinorejci Geza in Miran Hujs ter Franc Kočič – o njihovih prizadevanjih in tegobah pišemo na 12. strani Lipnice.

Novakovi iz Ivanovca ZAPISALI SO SE SADJARSTVU

V krog najnaprednejših sadjarskih kmetij v Prekmurju uvrščamo tudi Novakove iz Ivanovca. Začetki pridelave sadja v planтажnih nasadih segajo v leto 1989, ko so zasadili prve jabolane. Po dveh desetletjih trdega dela, prežetega z veliko strokovnega izpopolnjevanja in prenosom dobrih praks iz tujine, je številka zgovorna: na 6,5 hektarjih na za sadjarstvo izjemnih legah na Goričkem namreč raste okrog 21.000 dreves jablan več kot 10 različnih sort (fuji, elstar, zlati delišes ...), bolj za lastne potrebe pa tudi hruške in češnje. So med redkimi sadjarji, ki se lahko pohvalijo, da imajo čez prav vse površine teh trajnih nasadov napete protitočne mreže. Da so v svojih dejavnostih zelo uspešni, pričajo tudi številna priznanja in nagrade. Omenimo le zadnji dve: občinska nagrada (2009) in nagrada lokalnega tednika Vestnika v akciji Naj ... kmetija za kmetijstvo (2008).

Čez dober hektar sadovnjaka so visoko leseno-betonsko konstrukcijo za protitočne mreže postavili že v začetku 90. let. Zaradi vse pogostejših neurij s točo so spoznali, da si sadjarstva brez zaščitnih mrež ni mogoče zamišljati. Zato so tudi ob pomoči domačih sredstev in sredstev iz razpisov EU že lani ves pridelek zaščitili pred ledenimi ujami.

Zgovorni gospodar Ludvik je začel s sadjarstvom ob podpori očeta Ludvika st., ki mu je še vedno v veliko pomoč, mame Olge ter seveda na vsakem koraku nenadomestljive žene Irene. Sin Adam zaključuje Biotehniško šolo v Rakičanu in razmišlja o nadaljevanju študija sadjarstva in vinogradništva v Mariboru, kar naj bi bila dobra podlaga za poznejši prevzem kmetije.

Gospodar pravi, da je sredi 90. let zgrajena 50-tonska hladilnica za letno količino pridelka kar nekajkrat premajhna. Če bi bile cene na trgu pri grosistih znosne, bi razmišljal drugače.

Gorički sadjarji – tržnih je kljub izjemnim potencialnim sadjarskim legam (ocenjujejo jih na kar od 900 do 1.000 ha) zelo malo, okrog 20 - so zaradi finančnih težav njihove Sadjarske zadruga Gorički sad s centralno hladilnico v Puconcih prepuščeni lastni iznajdljivosti in samostojnemu trženju. Tuji trgovec, ki je pred dvema letoma odpeljal glavmino pridelka iz 3000-tonske hladilnice, ga namreč ni plačal. Suša, toča in posledično slabša kakovost pridelka je marsikoga zelo prizadela, zadruga lani ni imela kaj tržiti. Tako je združeno sadjarstvo na Goričkem pred zlomom. »Če ne bi sadja prodajal doma in si s tem krpal velik izpad dohodka, bi enaka usoda zagotovo doletela tudi mene, čeprav bomo na naši kmetiji te posledice še dolgo čutili,« pravi. Zato so se povezali z avstrijsko zadrugo in na kar nekaj hektarjih zasadili njihovo klubsko sorto jablan.

Sicer pa se Novakovi ukvarjajo tudi s poljedelstvom (na 25 ha) in živinorejo (redijo 32 govedu, nekaj je krav molznic, prevladujejo pa goveji pitanci). Pa tudi vinogradništvo na dveh hektarjih ni zanemarljiva dejavnost.

Med najpomembnejšimi načrti Ludvik v navzočnosti Adama izpostavi še večjo usmeritev v sadjarstvo; obseg trajnih nasadov bi radi povečali na okrog 10 hektarjev, ukvarjali pa naj bi se tudi s predelavo sadja v sokove in suho sadje.

Kmetija Puhan iz Bogojine PRIREJA MLEKA JE VSE MANJŠI IZZIV

Pot do današnjega obsega Puhanove kmetije – 115 glav goveje živine v hlevu na prosto rejo, od tega kar 44 krav molznic in obdelovanje okrog 60 hektarjev kmetijskih površin – ni bila lahka. Predvsem pa se ni zgodila čez noč. Kmetija je rasla 20 let. Pa še en podatek je potrebno poudariti čisto na začetku: do nivoja evropsko primerljive kmetije so prišli brez enega samega evra nepovratnih sredstev ali finančne pomoči iz kakšnega drugega domačega ali evropskega razpisa. Začeli so z majhnimi koraki in stopali tako daleč, kolikor so jim dovoljevale vsakokratne finančne zmožnosti.

Še vedno imajo grenak spomin na leto 2003, ko so začeli z gradnjo sodobnega govejega hleva na prosto rejo z molziščem. Gospodar Jože razloži, da so zaradi napačne ocene izdelovalca prijave dokumentacije o trenutni fazi gradnje za vsega eno točko izpadli iz razpisa t. i. Ribniškega sklada in ostali prikrajšani za 15 milijonov tolarjev (dobrih 60 tisoč evrov) nepovratnih sredstev. Čeprav so s pritožbo uspeli, pa denarja zaradi zadnjega tovrstnega razpisa niso dobili. Zato so usposobili polovico hleva. Zaradi nakupa telic za širitev osnovne črede in dokupa mlečnih kvot so okrog 260.000 evrov vredno investicijo deloma s posojilom Pomurske mlekarske zadruga (PMZ) v celoti končali šele leta 2007.

Gospodar se je na poti do kmetije, ki se zadnja tri leta po količini oddanega mleka Pomurskim mlekarnam (PM) uvršča med tri največje v Prekmurju (lani so oddali 323.000 litrov mleka), vedno držal načela previdnosti. Zvest mu je ostal tudi danes, ko za delo ob ženi Majdi poprimeta tudi oba sinova: starejši Tomaž se je po končani srednji kmetijski šoli v Rakičanu pred tremi leti zaposlil na kmetiji, podobno pa razmišlja tudi mlajši Jože, ki končuje srednjo lesarsko šolo v Mariboru. Čeprav razmere v kmetijstvu, zlasti pa v prireji mleka, niso rožnate, mlada očitno vidita izziv za delo na kmetiji, dobro opremljeni s sodobno kmetijsko mehanizacijo in v sodobnem hlevu.

Puhanovi v molzišču tandem na pet enot vsak dan v povprečju namolzejo tisoč litrov mleka, odvoz iz lastne zbiralnice s hlajenjem pa prevoz za Pomurske mlekarne (PM) opravlja vsak drugi dan. Jože odgovornim v PM in tudi vodilnim v PMZ brez uspeha dokazuje, da se račun v prireji mleka enostavno ne izide, kljub temu, da ima dve tretjini krav črno-bele kot izrazito mlečne pasme in veliko mlečnost ter količino. Tudi nam predloži zadnji obračunski list: kljub 4,26 % mlečni maščobi in 3,63 % mlečnim beljakovinam, brez odbitkov zaradi mikroorganizmov ali somatskih celic, dobijo 0,2367 evra za liter mleka. Še konec leta 2008 so za enako mleko dosegali ceno 0,35 evra in več. Čeprav tudi ta kmetijska panoga ni ekonomična, bi bila velika škoda odpustiti osnovno čredo krav in se usmeriti v prirejo mesa, v rejo pitancev, kakor razmišlja Tomaž.

S skupnim nastopom bi kmetje dosegli boljše odkupne pogoje in boljši dohodkovni položaj. Enotnosti med kmeti pa na prekmurskem koncu nikoli ni bilo, meni Jože. Trenutna odkupna cena je samo voda na mlin PM, ki se bodo morda na tak način rešile rdečih števil, prepričan pa je, da se pod takšnimi pogoji iz krčev vse hujših finančnih težav ne bodo izvili kmetje.

Kmetija Cigüt Noršinci S PREDELAVO DO VIŠJE VREDNOSTI

O opisovanjem dejavnosti kmetije Cigüt bi brez zadrege zapolnil celotno prilogo. Na približno 300 hektarjih pridelujejo koruzo, žitarice, buče in drugo, opravljajo strojne storitve tudi drugim kmetovalcem, predvsem pa se v zadnjem času osredotočajo na živinorejo, na pitanje govedi. Teleta hodijo iskat največ na farme na Češkem, tudi na Slovaško in Madžarsko. »Sam si jih izberem,« pravi gospodar Štefan. Dodajmo: starejši, saj sin, dipl. kmet. Inženir in udeleženec svetovnega prvenstva v oranju, zdaj več časa posveča strojnemu delu in študiju na tretji stopnji. Vendar sem gospodarju Štefanu že uvodoma povedal, da tokrat ne bom mogel predstaviti niti celotne živinorejske proizvodnje, ki je sodobna, računalniško programirana, pač pa me zanima že večkrat napovedana zamisel o lastni klavnici.

Kje je torej začetek ideje o klavnici?

Znano je, da smo nekoč smo nameravali urediti gostilno; mogoče je dobro, da je nismo, zdaj jih je že preveč. S klavnico se je začelo postopoma: pozimi, v času kolin, že vrsto let delamo klobase, salame, pacamo in vodimo meso.

Štefan Cigüt starejši

Ko smo povečali stalež živine, smo prišli do zamisli, da bi sami prodajali svoje meso, da bi ponudili domačemu trgu tudi nekaj dobrega, zdravega; sama govedina se v Sloveniji strašno slabo plasira, premalo se troši, pravzaprav ne poznamo njene vrednosti. Gospodinjne iščejo samo flam, druge samo loše ... Ampak z govedino se dajo napraviti izvrstni mentiji.

Večkrat pride v hlevu do poškodbe, klavnica v Soboti se je zaprla, na zakol vozimo v Rače. Dokler ni bilo avtoceste, je prišel veterinar in žival usmrtil; to smo težko gledali zraven, ko spitaš govedo do 700 ali 750 kg ... Pa smo se spraševali, zakaj ne bi sami uredili klavnice in zakaj ne bi v primeru nezgod – pa tudi sicer – klali teh živali doma. Prišlo tako daleč, da smo se pozanimali in prišli do zaključka, da se odločimo za klavnico in začnemo urejati dokumentacijo. Zdaj smo tako daleč, da nam manjka dober mesec in bomo imeli gradbeno dovoljenje, potem pa čakamo na razpis, če dobimo subvencionirana sredstva, ker je sicer preveč ambiciozno iti v tako veliko naložbo.

Ko sta z Jankom Votkom preigravala zamisel za Vestnik, se mi je zdelo, da manjka en segment: načrt prodaje in stroški, ki so povezani s tem.

Naša zamisel je, da vse skupaj nastane nekako drugače, ne kot klasična trgovina v Soboti, na primer. Prodajati mislimo pakete, 10-kilne, 5-kilne, v katerih bo meso različne kvalitete. To je prvo, kar bomo ponujali doma. In drugo: hčerka Mirica dela celo življenje v mesnopredelovalni branži in nameravamo v Kopru urediti trgovinico, kjer bi prodajali naše meso in izdelke. Vnaprej pa niti ne izključujemo možnosti prodaje v tujino, v Avstrijo in Italijo, kamor gre zdaj živina. Povpraševanje zanjo je veliko, vnaprej imamo prodanih tisoč komadov, saj se zavedajo, kakšno kvaliteto dobijo z našimi biki.

Vem, da večino bikov in teličk prodate v tujino. Ni pri nas zanimanja zanje?

V Sloveniji je problem naslednji: imeli smo kooperacijo s slovenskimi mesnicami, vendar nismo mogli priti skupaj. Slovenska živilskopredelovalna industrija ne razlikuje kvalitetne ponudbe od manj kvalitetne, ponuja nekaj povprečnega. Ta kvaliteta pitane goveda jim je predraga, zato mi tujci plačajo znatno več, ker jo cenijo. Tu je razlika. Tudi pričakovanje, da bomo imeli klavnico doma in bo meso poceni, ni na mestu. Meso bo imelo svojo kvaliteto in svojo vrednost, za katero bomo stali. Mi smo v integrirani pridelavi, krmimo samo tisto, kar je dovoljeno, obroke imamo vse preračunane in tako dobimo živino ekstra kvalitete. Naše blago je iskano. Zato smo se tako odločili. Če ne bi bili prepričani, ne bi šli v to, ker to ni majhna investicija.

Torej je vmes vendarle tudi nekakšno nezadovoljstvo z razmerami na trgu, s ceno, ki jo iztržite, četudi je v tujini višja. So vmes tudi prekupčevalci?

Tudi. Čutim, da za kvaliteto, do katere znam spitati živino, ne dobim ustreznega plačila. Najbolj pa me motijo prekupčevalci. Mimo njih ne moreš. S tem, da živino odpeljejo od mene do klavnice, poberejo svoj zaslužek. In del plačila, ki bi ga moral jaz dobiti za to kvaliteto, ostane nekje drugje. Mi bomo začeli na manjše, vendar se ne bojimo, da celo mesa teh 750 glav govedi ne bi mogli prodati.

Bi lahko rekli, da je to na splošno formula za naše kmetijstvo?

Višja stopnja predelave, ne da pridelke skušamo prodati z njive? Jaz sem začel z nule, z dvema kravicama, potem s šestnajstimi. Če bi imeli prostor, ki imeli morda 500 krav, mleko se izplača, če delaš pametno, če se odločiš za predelavo, sir in drugo. Ampak mene je potegnilo v pitanje govedi in postopoma smo povečevali število pitancev, tako da smo prišlo do sedanjih 750 glav. Pri tej ceni pšenice in koruze poljedelec težko preživi. Mi, živinorejci in svinorejci, dajemo skozi težke preizkušnje. Vsa koruza, ves ječmen, vse to ostane doma in v tem je edina matematika. Zato bi svetoval slehernemu, ki želi kmetovati, da skuša nekaj obrniti. Iti s prikolico direktno v silose in čakati denar – ta način preživet, Evropa je to zaustavila in od tega se nikoli več ne bo dalo dobro živeti. Subvencije v resnici vzdržujejo socialno ravnotežje, socialni mir, nič več.

Žal mi je, da ljudje tako cinično gledajo na to, kar počnemo. Za hrbtno govorijo marsikaj, da sem izkoriščevalec ... Ne morem se s tem sprijazniti. Hočem dobro tudi drugim. Prekmurski kmet bo lahko pripeljal v našo klavnico žival na zakol, lahko si bo pri nas vsolil meso, izdelal klobase ... Vse to delamo zase in za slehernega človeka v naši okolici.

Pištek, hvala za pogovor.

Rad bi ti izrekel tudi pohvalo, ki jo, kot kaže, marsikdaj zaman pričakuješ. Ampak ne vem, če sem pravi človek za to.

Od začetka spremljam, kar počnete, občudujem pogum in napor, ki ju dnevno vlagate v svoje delo, in predvsem cenim zavestno prizadevanje, da oplemenitite svojo primarno proizvodnjo in s predelavo skušate pridobiti več. To se mi zdi izjemno pomembno, saj s tem nakazujete pot tudi drugim.

»Naši biki imajo okrog 62 do 63-odstotni izkoristek mesa, celo do 65%. Italijani imajo posebno radi meso pasme aberdeen agnus, ki ima lepo marmorno strukturo,« pravi Štefan Cigüt.

Štefan Flisar Sandi (1951–2001)

35 let Turistične kmetije Flisar Moravske Toplice GOSTJE SE RADI VRAČAJO V ZELENI RAJ

Sandija sem spoznal v sedemdesetih letih. Živo so mi v spominu srečevanja na hodnikih in pisarnah Vestnika (urednik *Kulturnih obzorij* Jože Ternar mu je objavil kar nekaj pesmi) ter kratkotrajna posedanja v Podmornici z živahnimi pomenki o sokovih življenja in pesnjenja ... Spomnim se njegovega prebiranja pesmi »spodaj«, v naglo razvijajočem se kopaljšču ... S kakšnimi 30 ali 40 (pretežno) poslušalkami in divjim aplavzom, ki je pospremil Sandijev nastop.

In potem sredi 70. let – malo pred mojim zapoznelim odhodom v vojsko – udari vest kot strela z jasnega: Flisarjeva sta v Moravcih odprla kmečki turizem. Sandi, pesnik? Ja, ampak vedeli smo tudi: za njim stoji trdna, neomajna žena Milena.

»Zelo se motite, Sandi je imel velik smisel za posel. Sicer pa sva vse urejala skupaj, on je skrbel za papirje in nabavo, stregel pri šanku, jaz pa sem imela čez kuhinjo,« pravi Milena in nostalgичno doda, da bi dala marsikaj, vse, le da bi Sandi še živel ... »Včasih so se fantje spravili kartat, bili so glasni, prepirali so se, razbijali so vse, kar jim je prišlo pod roke. Ljudje so se vedli kot v vaški gostilni, pa še

tam se to ne spodobi,« se Milena spominja začetkov. »Sandi jih je v glavnem miril, jaz sem kdaj pa kdaj kakšnega prijela in pognala skozi vrata. Nudili smo hrano, sprejemali goste na prenočišče, moral je biti mir ... In še nekaj: nenehno so nam stali na pragu inšpektorji – kazen za to, kazen za ono. Rekla sem Sandiju: Jaz grem nazaj v Švico, ne bom delala za kazni in inventar.«

»Začeli smo nekaj novega, rabili smo nasvete in potrebovali smo denar. V hiši, ki smo jo zgradili na novo, smo uredili lokal in štiri turistične sobe s sedmimi ležišči; prvi smo imeli jagodni nasad, gojili smo zelenjavo, razvijali in spodbujali dodatne dejavnosti na kmetiji ... Ljudje so gledali z nezaupanjem, celo s posmehom. Če je le bilo mogoče, so kaj ušpičili v našo škodo. Toda preživeli smo vse, prezir, suše in neurja, bolezni, požar ...

Tu se je vse skupaj začelo ...

Štiri generacije Flisarjevih – fotografija je nastala pred petimi leti, ob 30-letnici dejavnosti. Od leve: gospodar Franc s sinom Francekom, Gabrijela in njen brat Sandi, stara mama Emilija z vnukico Melani in mama Milena.

POGUMNO ORANJE LEDINE

Priznam: takrat res še nismo dobro vedeli, kaj je bistvo kmečkega turizma. Hodili smo sicer na Klöch, kdaj pa kdaj smo se »napasli« na Roškarjevem vrtu (tam nekje pri Spodnji Ščavnici) ...

Od kod, od koga torej spodbuda za to obliko dejavnosti v Moravcih, kjer je sicer število kopalcev in obiskovalcev v tistem času naglo naraščalo?

»Veliko nama je pomagal in svetoval gospod Sever (prof. Bela Sever, 1936–2004, takratni tajnik Pomurske turistične zveze, je spodbujal Moravčane, da so urejali in oddajali turistične sobe; bil je tudi plodovit avtor besedil o Prekmurju, pozneje urednik Enciklopedije Slovenije, v 90. letih smo pri Pomurski založbi skupaj zasnovali in uresničevali projekt *Slovenija Total* – op. pis.).

ŠTEVILKA ENA

Potrdilo, ki ga je na prošnjo Štefana Flisarja za opravljanje dejavnosti »sprejemanje na prenočevanje ter dajanje gostom hrano in pijačo« dne 9. junija 1975 podpisal načelnik oddelka za gospodarstvo in komunalne zadeve Občine Murska Sobota, dipl. oec. Zoltan Sever, je v evidenco vpisano pod številko 1. Nesporno Flisarjevi veljajo za registrirane začetnike dopolnilnih dejavnosti na kmetijah v takratni soboški občini (severni in osrednji del Prekmurja).

Bogato pogrnjena miza vabi ...

Za rože skrbi gospodar Franc.

Zdaj že lahko povem: zelo zgodaj, ko vsi še niso vedeli za to možnost, sem šla v Avstrijo in najela posojilo. Po 1990. letu, ko sva začela graditi novo poslopje, to, kjer smo zdaj (tu je bila nekoč opečna jama, doda Milena, kot da hotela reči, zdaj pa vidite!); pri nas enostavno nisi mogel odplačati kredita: za 600 tisoč posojila sem morala Panonki vrniti 2 milijona 600 tisoč in to v enem letu. Po štirih letih smo dokončali hišo in se preselili v nove prostore, vmes zasadili vinograd. Imela sem pridna otroka, Gabika (hčerka Gabrijela) zdaj vodi dejavnost, jaz in njen mož Franc ji pomagava (sin – ekonomist z očetovim imenom, Štefan Flisar Sandi, je direktor soboške območne enote Zavarovalnice Triglav – op. pis.).

GOSTINKA S STATUSOM KMETICE

V letih Sandijeve bolezni je želela dejavnost prevzeti hčerka Gabrijela, ki je končala srednjo šolo za turizem in gostinstvo v Mariboru (že kot dijakinja je z zavidljivim uspehom spekla prekmursko gibanico na mednarodnega tekmovanja mladih kuharjev v Belgiji). Naletela je na takrat nedoumljive birokratske ovire – dejavnost turistične kmetije je lahko prevzela šele, ko je opravila izpite in si pridobila status kmetice.

Zdaj Gabriela izredno študira gostinstvo in turizem na višji šoli v Mariboru. »Študij je izziv za vsakega. Nekateri pravijo: joj, študij, pa kmečki turizem! Vsaka dejavnost, recimo pridelava bučnega olja, sadja in grozdja, sokov in vina, zahteva svoja znanja. Jaz v tem delu neizmerno uživam, čeprav je zelo naporno. Delo z ljudmi je čudovito, to je neka čarovnija – ta stik, ki 'grata' ali 'ne grata'. Jaz sem bila v to porinjena z očetovo smrtjo – z očetom sva bila tim, eno. Kot da bi mi odrezali roko, ko je umrl.« Čeprav se dobro razume tudi z mamo, pomenljivo doda.

»Turistična kmetija je zasnovana na nastanitveni osnovi, svinjereji, pridelavi zelenjave in vinogradništvu. To, kar ponujamo gostom, so vsaj 70 % naši domači pridelki in izdelki, od pijač so to vino, domači sokovni, domače žganje, dokupimo le radensko in pivo, domače so marmelade, sadje, vložena zelenjava, svinjsko meso in mesni izdelki ...«

Kako sodelujejo z nosilci turistične dejavnosti v okolju? Gabrijela si veliko obeta od dela PTIC-a (informativni center pri Pomurski turistični zvezi, ki se je marca letos nastanil v prostorih nekdanje slaščičarne v Moravskih Toplicah). Razočarana je nad nemožnostjo sodelovanja s Termami 3000. »Dokler bodo hotelski kompleksi zadržani v komunikaciji z okoljem, bo položaj takšen, kot je. Oni zagotavljajo, da se ta odnos spreminja, ampak sprememb še ni mogoče čutiti. V Vivatu so hitro pogruntali, da je dobro, če sodelujejo z okoljem. Popust gostom, ki so nastanjeni pri

nas, v višini 10 % na njihove cene za kopanje je zelo dobrodošel in je dobro sprejet,« zagotavlja Gabrijela.

»Gostje nas spoznavajo prek spletne strani, prihajajo po ustni reklami, saj nismo imeli širših oglaševalnih akcij. Kar 80 % je domačih gostov. Prihajajo iz vseh koncev države, veliko je Primorcev in Ljubljančanov; največkrat so to povratniki, ki s sabo pripeljejo še sosede, znance, prijatelje. Od tujih gostov redno prihajajo Avstrijci, čez poletje je več Nemcev, Italijanov, Francozov, Američanov, Avstralcev. To so prehodni gostje, ki prespijo za noč ali dve, preden nadaljujejo pot. Enodnevnih gostov se mnogi otepajo, jaz jih sprejemem, rada jim ponudim prenočišče, če je le prost. Pred prazniki bi bilo komaj dovolj, da bi imeli še dve takšni hiši, vendar ne moremo živeti samo od sezonskih gostov, delati moramo čez celo leto.«

To, da so gostje nastanjeni sredi živopisne narave, a vendar tako blizu turističnega, občinskega in pokrajinskega središča, je (recimo temu učeno) velika konkurenčna prednost turistične kmetije Flisar. Niti malo ne dvomim, da jo bodo znali koristiti tudi v prihodnje.

ZAKAJ V PREKMURJE, ZAKAJ K FLISARJEVIM?

Prof. dr. Vinko Pavlovčič, spec. ortoped: »Prihajam iz Ljubljane, tu sem tretjič, prvič sem bil že pred 15 leti. Zakaj prihajam sem? Zato, ker občutim izredno gostoljubnost, domačnost, pristnost. Všeč mi je prekmurska hrana, da niti ne govorim o lepi naravi. To je čudovito okolje, primerno za odlične kolesarske izlete, večkrat gremo s kolesi po Goričkem. Vedno znova me preseneča ta raznolikost narave: Goričko je izredno razgibano, prekmurska ravnica, poraščena z žiti in drugim, je v stoterih barvah. In oljna repica s svojo enkratno barvo! Tu so je cela prostranstva, kjerkoli se voziš, je tako, da človeka resnično prevzame. Pa kopanje in zadnja leta še golf. Potujem po celi Sloveniji, a v Prekmurje se vedno rad vračam.«

Staša in Vinko Pavlovčič

Ludvik Sočič

57. svetovno tekmovanje v oranju v Novi Zelandiji ŠTEFAN CIGÜT DEVETNAJSTI NA SVETU

V drugi polovici letošnjega aprila je v Novi Zelandiji potekalo 57. svetovno tekmovanje oračev, katerega se je kot lanski državni prvak v kategoriji plugov krajnikov udeležil tudi Štefan Cigüt ml. iz Noršinec. Po nastopu na svetovnem prvenstvu leta 2004 na Severnem Irskem je bilo to Štefanovo drugo tovrstno tekmovanje. Med 28 tekmovalci v je osvojil 19. mesto.

»Ob vseh pripetljajih in pogojih je to solidna uvrstitev,« pravi in razlaga številne stresne razmere. Ker sta z dekletom Barbaro šla na pot več kot dva meseca prej, da bi si izpopolnila znanje angleščine, je upal, da bo novozelandsko zemljo preizkusil pred uradnim treningom, s čemer bi si nabral nekaj dragocenih izkušenj. A je ladijska pošiljka razstavljenih plugov zamujala, tako da je bil poskusnega oranja deležen šele na uradnem treningu, ko je bila za vsakega tekmovalca na voljo parcela vsega 20 x 40 m. Struktura precej mokre zemlje na treningu ni bila niti slučajno primerljiva s tisto na tekmovanju. Suha in zelo sipka

zemlja je bila namreč vulkanskega izvora z veliko vsebnostjo železa, kar je pomenilo večje oprijemanje plužne deske.

Štefan je prvi dan tekmovanja v oranju na strnišču osvojil 18., drugi dan na ledini pa 19. mesto, kar je v skupnem seštevku pomenilo 19. mesto.

Bil je pozitivno presenečen nad organizacijo tekmovanja, nad samo državo, odnosom družbe do kmetov in kmetijstva, spoštljivim odnosom do tradicije in stare kmetijske tehnike ... Izjemno lepe vtise s tekmovanja in iz prostrane države, ki je več kot desetkrat večja od Slovenije, v njej pa živi nekaj več kot štiri milijone ljudi, strne v misel, da bi nam Nova Zelandija lahko bila za svetel vzor v prav vseh pogledih.

Geza Grabar

Podprto z donacijo Norveške preko
Norveškega finančnega mehanizma

Očistimo Slovenijo v enem dnevu

NAGRAJENCI EKO NATEČAJEV IN IZVAJALCI ZELENE ZABAVE

Tudi Občina Moravske Toplice je 17. aprila v sklopu vseslovenske akcije *Očistimo Slovenijo v enem dnevu* izvedla čiščenje divjih odlagališč v občini, poleg čistilnega dela smo na ta dan poskrbeli tudi za kreativni del. TIC Moravske Toplice je v sklopu projekta *Spremeniti črno v zeleno* objavil eko natečaja za naj eko skeč, podjetje TRIS pa natečaj za naj oblačilno kreacijo.

Sodelujoči na natečajih so se predstavili na kreativnem druženju po čistilni akciji v Turistično doživljajskem centru Oaza zdravlja v Tešanovcih. Vsi so se potrudili, zato smo nagradili prav vse. Posebno nagrado za izvirno predstavitev skeča in modne revije v enem je prejela KS Filovci (Kolekcija eko line), posebno nagrado za tematsko najizvirnejši skeč pa je prejel Jure Jurinič (KUD Jožef Košič Bogojina).

Za naj eko skeč je sodelovalo 5 skupin:

- KUD Jožef Košič Bogojina (Jure Jurinič): skeč *Misli pobiralca smeti*
- KS Filovci – modna revija in skeč v enem: *Kolekcija eko line*
- Pevsko društvo Selo – humoristična skupina Nimaki: skeč *Na vasi*
- OŠ Bogojina s kar tremi skeči: *Eko bober, Rojstni dan, Lepši gozd*
- DOŠ Prosenjakovci: skeč *Žejna pitna voda*

Za oblačilno kreacijo so sodelovale 3 skupine:

- KS Filovci s skečem in modno revijo obenem: *Kolekcija eko line*
- KUD Bogojina s prikazom izdelanih kreacij: *Veško šivanje*
- Združenje marljivih šivilj in otrok iz Prosenjakovec in bližnje okolice: *Kolekcija za najmlajše*

Občina Moravske Toplice je nagradila tudi sodelujoče na občinski čistilni akciji 20. marca 2010. Nagrada za naselje z najštevilčnejšo udeležbo na občinski čistilni akciji je pripadla KS Filovci (157 udeležencev), nagrada za najštevilčnejšo udeležbo na občinski čistilni akciji glede na odstotek prebivalstva pa KS Krnci (83,61 %). Nagradili so tudi najstarejšega udeleženca na občinski čistilni akciji (Jože Gutman st., rojen leta 1927, Filovci) in najmlajšega udeleženca (Necj Temlin, rojen leta 2005, Sebeborci).

Organizatorji prireditve (Občina Moravske Toplice, TIC Moravske Toplice, JKP Čista narava d.o.o., TRIS, studio za trženje in promocijo turizma) se zahvaljujemo vsem podpornikom in sponzorjem, ki so omogočili izvedbo čistilno-kreativnega srečanja.

Donatorji, podporniki: Mlinopek d.d., Avtobusni promet Murska Sobota, Skupina Panvita d.d., Društvo vinogradnikov Goričko, Šinček d.o.o. – Gostišče Oaza, Elos-escada d.o.o., Zavarovalnica Tilia, TV Idea- kanal 10, Radio Viva, Inqua d.o.o.

Sponzorji: Zabavišni center Kegl City Planet (Murska Sobota), Medičarstvo domača obrt, Jožica Celec s.p., Ocean Orchids, Gospod Zorica s.p., Smodiš Vlado, Marija Cigüt, Oljarna Šaruga, Proizvodnja peciva Figaro, Sonja Kološa s.p., Vrtnarija Adamič, Vrtnarija Murska Sobota, Lekarna Martjanci – Antonič-Weingerl Vlasta, Frizerstvo Irena Feuš, Franc Kučan, Vrtni center Kalia, Murska Sobota, VSD Filovci, Vinogradništvo Vöröš Štefan.

Dvojezična šola Prosenjakovci DELAVNICA V OKVIRU EKO DNEVA

TIC Moravske Toplice je v okviru projekta *Spremeniti črno v zeleno* na Eko dnevu DOŠ Prosenjakovci 22. aprila 2010 v sodelovanju z Zavodom za gozdove (OE M. Sobota) izvedel delavnico z naslovom »Gozd naš prijatelj«.

Osnovnošolcem smo v okviru njihovih že obstoječih vsebin Eko dneva dodatno predstavili ukrepe za zmanjševanje odpadkov ob dejstvu, da je 33 % vseh odpadkov embalažnih odpadkov. Pripravili smo prikaz fotografij s čiščenja divjega odlagališča v Vučji Gomili 17. aprila 2010. Povzetek delavnice je bil opomin, da je gozd naš prijatelj in ne sovražnik. Namen delavnice je bilo osveščanje učencev, da je divje odlagališče v gozdu obsojanja vredno dejanje, ki dandanes nikakor ni več »in«.

Na Dvojezični osnovni šoli Prosenjakovci izjemno poudarjajo okoljsko vzgojo in zelene vsebine med drugim tudi v okviru tradicionalnega Eko dneva, ki ga priredijo vsako leto ob dnevu zemlje. Tokrat so ga priredili že osmo leto zapored in priredili številne tematske aktivnosti: izdelovanje eko robotov, obisk gozda, obisk eko kmetije in številne druge aktivnosti. Z omenjenimi dejavnostmi le poudarjajo, da so eko šola in še kaj več ...

Podprto z donacijo Norveške preko
Norveškega finančnega mehanizma

Očistimo Slovenijo v enem dnevu

USPEŠNA AKCIJA V OBČINI MORAVSKE TOPLICE

17. aprila smo podobno kot drugod po Sloveniji tudi v naši občini čistili divja odlagališča. Zbrani prostovoljci so se z zbirališča pred Oazo zdravja v Tešanovcih podali predvsem na dve največji divji odlagališči v občini – v Motvarjevce in Vučjo Gomilo, kjer so jih v polni delovni vnemi pričakali vaščani okoliških naselij. Ti so do njihovega prihoda pobrali že lepo količino odvrženih odpadkov. Na divjem odlagališču v Selu ter na drugih manjših lokacijah v Andrejcih in Filovcih so čistili predvsem prebivalci omenjenih naselij, gramoznico Ivanci pa so čistili potapljači Potapljaškega društva Murska Sobota.

Akcije se je udeležilo 493 prostovoljcev iz 47 društev ter 10 šol, v večjem številu so sodelovali dijaki Srednje poklicne in tehniške šole Murska Sobota ter Gimnazije Ljutomer. Osnovnošolcev na akcijo zaradi varnosti nismo vabili, saj so se čistila velika in več desetletij stara divja odlagališča. Omeniti velja še golfiste iz golf klubov Arboretum, Otočec in Bled. Pohvaliti velja tudi svetnike in člane odborov, predsednike krajevnih skupnosti in krajevnih odborov, vodstva športnih, turističnih, kulturnih in drugih društev, ki so se udeležili akcije ter pripomogli k temu, da so se je udeležili tudi člani njihovih društev in sokrajani.

Celotno akcijo je organizacijsko dobro izvedlo Javno komunalno podjetje Čista narava, ki je poskrbelo za rokavice in vreče za ločeno zbiranje odpadkov ter za prevoz odpadkov do zbirnih mest. Zbrane odpadke (plastiko, gume in mešane komunalne odpadke) so odvažali upravljalci državnih cest, kovine podjetje Dinos, steklo in nevarne odpadke pa podjetje Saubermacher-Komunala. Odpadke, ki so ostali po odvozu na zbirnih mestih, so odpeljali delavci Čiste narave, ki so deponije tudi očistili ter dokončali sanacijo odlagališča v Motvarjevcih, dokončna sanacija drugih odlagališč, ki so bila očiščena v tej akciji, bo zaključena v prihodnjih tednih.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste se vključili v akcijo: vsem prostovoljcem, tistim, ki ste akcijo pomagali pripraviti in izpeljati, donatorjem za malico in prevoze ter vsem, ki ste kakorkoli pomagali.

Tistim, ki se nam tokrat niso mogli pridružiti bodisi zato, ker se ni saniralo odlagališče v njihovi vasi, ker sami niso nikoli

odlagali na divja odlagališča, ker so takrat imeli pomembno tekmo ali ker ... pa sporočamo, da bomo s podobnimi akcijami še nadaljevali.

Martina Vink Kranjec

Količine v akciji zbranih odpadkov:

Plastična embalaža	12.280 kg
Steklo	2.840 kg
Gume	2.800 kg
Mešani komunalni odpad	7.020 kg

Vrtci Občine Moravske Toplice in Osnovna šola Fokovci

IGRICA V OPOMIN: MLAKA NI ODPAD

V okviru projekta *Spremeniti črno v zeleno* je TIC Moravske Toplice v sodelovanju z zavodom Vrtci Občine Moravske Toplice in Osnovno šolo Fokovci izvedel igrico z okoljsko tematiko z naslovom *Mlaka ni odpad*. Igrico smo izvedli v okviru prireditve Šport špas – Dan druženja treh generacij oziroma pohoda po nekdanjih šolskih poteh na dveh lokacijah: v Moravskih Toplicah in v Fokovcih.

Namen igrice je bil opomniti občane in druge, da je v občini ODLAGANJE ODPADKOV V NARAVI STROGO PREPOVEDANO. Igrica predstavlja odziv štokrlje, žab in račke na pralni stroj, ki ga najdejo v svoji mlaki. Gledalcem je razkrila, kaj se zgodi, ko zivali na fotografski natečaj z nazivom »Fotografija meseca«, ki

ga izvaja Občina Moravske Toplice, pošljejo fotografijo odraslega moškega, ki v mlako odvrže nerabno kolo.

Tekst za igrico in odigrano vlogo štrka je prispevala Marija Ivanič, vzgojiteljica Vrtca Filovci, v vlogi drugih likov pa so nastopili učenci in učenke 7. razreda Osnovne šole Fokovci, ki so izdelali tudi prsrčen plakat za igrico. Plakate so izdelali tudi v Vrtcu Moravske Toplice.

Za možnost izvedbe igrice v sklopu njihove prireditve se zahvaljujemo obema ravnateljicama in se veselimo podobnega sodelovanja tudi v prihodnje.

Janja Bürmen

Intelligent Energy Europe

PROJEKT MODEL USPEŠNO ZAKLJUČEN

Projekt MODEL, ki je bil delno sofinanciran iz evropskega programa Intelligent Energy Europe (IEE), je strmel k spodbujanju t.i. »upravljanja energetskega področja v lokalnih skupnostih«. Trajal je 32 mesecev, od septembra 2007 do aprila 2010. Sodelovalo je 43 evropskih pilotnih občin, med katerimi je bilo tudi 5 slovenskih (Cankova, Moravske Toplice, Puconci, Velenje in Gornja Radgona) ter devet partnerjev in trije opazovalci iz desetih držav – novih članic EU in Hrvaške. Slovenijo je pri projektu zastopala Razvojna agencija Sinergija.

Cilji projekta so bili: povečanje kapacitete lokalnih skupnosti na področju energetskega upravljanja, spremeniti podobo občine in postati model (vzor) za svoje občane in druge evropske občine.

Glavne aktivnosti, ki jih je Sinergija izvedla v okviru projekta, so bile sestavljene iz petih praktičnih ukrepov: vzpostavili smo 4 energetske enote in angažirali energetskega menedžerja v občinski administraciji, pripravili smo 5 lokalnih energetskega akcijskih planov in vključili občine v energetske informacijske sisteme, pomagali pri pridobivanju virov financiranja za konkretne investicije (16) ter nenazadnje izboljšali ozaveščenost občanov o možnih trajnostnih aktivnostih na področju energije (energetski dnevi).

Med trajanjem projekta je Sinergija kot vodja delovnega sklopa pomagala partnerjem pripraviti 21 primerov dobrih praks; sodelovala je na različnih seminarjih, delavnicah, pri izdaji projektnega časopisa TIME in CD-ja; aktivno promovirala projekt na lokalni/regionalni/nacionalni ravni; pomagala pri zbiranju podatkov in pripravi plakatov za naših 5 pilotnih občin za kampanjo Display® (objava in izboljšanje energetskega stanja javnih zgradb); organizirala je 14 energetske dni. V okviru projekta smo prav tako izdelali plakate, letake projekta MODEL, brošuro in CD z vsebino »Skupna okvirna metodologija« ter sestavili priporočila za izboljšanje energetskega stanja za lokalne skupnosti.

Udeleženci zaključnega sestanka sodelujočih v projektu MODEL.

Pri tekmovanju za nagrade projekta MODEL v kategoriji *Najboljša energetska enota 2008* je KSENA iz Velenja pridobila 2. mesto. V skupni kategoriji *Najboljše pilotno mesto 2009* je Mestna občina Velenje dobila 3. mesto, občina Cankova pa 4. mesto.

Na podlagi rezultatov, ki jih je izvedla Razvojna agencija Sinergija, bodo naše nadaljnje aktivnosti usmerjene v vodenje procesov za zmanjšanje rabe energije v zgradbah, v sodelovanje pri različnih nacionalnih in evropskih projektih ter v aktivno promocijo in izobraževanje s področja OVE in URE.

Več informacij o projektu lahko dobite na www.energymodel.eu

Larisa Lovrenčec, RA Sinergija

Glavni zbor ZVVS GLAS PROTI UKINITVI VOJSKE

Murska Sobota je 24. aprila 2010 v hotelu Diana gostila delegate vojnih veteranov 91 (ZVVS) iz celotne Slovenije. Srečanje je obiskalo tudi veliko gostov, ki so spregovorili delegatom in jim zaželeli uspešno delo. Načelnik GŠ SV generalmajor mag. Alojz Šteiner se je veteranom zahvalil, da so dvignili glas proti podpisovanju peticije za ukinitve Slovenske vojske.

»Osamosvojitvena vojna je bila več kot le desetdnevna vojna, kot jo v javnosti večkrat predstavljajo. To je zelo pomanjkljiv prikaz in ravno zato je naša naloga, da jo predstavimo celovito v vseh pogledih,« je na zboru poudaril predsednik ZVVS Janez Pajer.

V spomin na padle in preminule veterane se je na samem začetku izvedlo simbolno veteransko dejanje, zaslužnim članom pa so bila podeljena priznanja. Poudarek je bil na utrjevanju vloge in položaja ZVVS v družbi, ohranjanje zgodovinskega spomina ter razvijanje domovinske zavesti in domoljubja. Med aktivnostmi ZVVS je bila poudarjena pomoč otrokom in svojem padlih kot tudi socialno ogroženim članom, vzdrževanje in postavitve spominskih obeležij ter sodelovanje z državnimi organi.

Delegate in goste je pozdravil predsednik OZVVS Murska Sobota Valter Baldaš.

Delegati so bili kritični do dela zveze, a slišala se je tudi marsikatera pohvala. Po konstruktivni razpravi so delegati potrdili poročilo predsednika o delu za leto 2009 in finančno poročilo o poslovanju združenja. Prav tako so potrdili načrt dela za leto 2010, ki je nekoliko okrnjen zaradi finančne krize v državi.

Kljub temu bo poseben poudarek potrebno posvetiti prihodnje leto, saj bo 20. obletnica slovenske osamosvojitvene vojne.

Neformalno druženje in obujanje spominov na osamosvojitvene dogodke se je nadaljevalo ob kosilu in po njem. Ob odhodu so veterani vidno zadovoljni in s pohvalami gostitelju zapuščali kraj dogodka z željo, da se ponovno srečajo.

Miša Cipot

KOLENDAR PRIREDITEV V OBČINI MORAVSKE TOPLICE

MAJ – JUNIJ 2010 – Pripravlja: TIC Moravske Toplice, tel.: 02 / 538 15 20, www.moravske-toplice.com

Naziv in vrsta prireditve	Kratek opis prireditve	Kraj izvajanja	Datum prireditve	Organizator prireditve	Info
20. KOLESARSKI MARATON AJDA	Tradicionalni kolesarski maraton. Proge: 10, 22, 41 in 55 km	Moravske Toplice	30. 5. 2010	Občinska športna zveza Mor. Toplice	www.osz-mt.si/ Branko.recek@gmail.com
CICIJADA	Športno popoldne za vse otroke in njihove družine. Boljši sejem	Martjanci	11. 6. 2010	Vrtec Moravske Toplice, vrtec Martjanci	www.mojvrtec.com
FESTIVAL PREKMURSKE GIBANICE IN PREKMURSKE ŠUNKE	Namen prireditve je predstavitev tradicionalne prekmurske ljudske zapuščine (kulinarika, rokodelske obrti, glasba plesi vaške igre ...)	Moravske Toplice, Terme 3000	11. 6. – 13. 6. 2010	Terme 3000 TIC M. Toplice Društvo za promocijo in zaščito prekmurskih dobrot	Barbara Stopinšek barbara.stopinsek@terme3000.si. 02 / 512 21 60
MEMORIAL FORJAN SIMONA	Tradicionalni turnir v malem nogometu.	Sebeborci	19. 6. 2010	KMN Sebeborci	Robert Matis 041 406 712
7. PRAZNIK KS FILOVCI	Tradicionalni praznik krajevne skupnosti	Filovci, kulturna dvorana	26. 6. 2010	KS Filovci	Andrej Baligač 051 322 252
4. FESTIVAL VINA IN PESMI	Tradicionalna prireditev, namenjena počastitvi vina in pesmi			VSD Filovci	Alojz Berden 041 733 946
14. SREČANJE VASI SELO-SELA-SELE	Tradicionalno srečanje krajev iz celotne Slovenije in zamejstva	Selo	26. 6. 2010	Organizacijski odbor	Dejan Horvat 041 512 898 14.srecanjesel@gmail.com
MINI ZABAVA	Finalna prireditev v stilu »Pokaži svoj talent«	Moravske Toplice, Terme 3000	26. 6. 2010	Animacija Terme 3000	www.terme3000.si Anita Škerlak 031 329 757
ZAČETEK POČITNIC Z IGRAMI BREZ MEJA	Preživite razgiban, razigran in sproščen dan v družbi Term Vivat	Moravske Toplice, Terme Vivat	27. 6. 2010	Terme Vivat	Helena Čirič 02 / 538 21 06

TIC Moravske Toplice na turističnem sejmu v Bosni POMURJE SE JE PREDSTAVILO

V sklopu TIC-a Moravske Toplice so se na Lukavačkem turističnem sejmu predstavile pomurske terme (Terme 3000, Terme Vivat, Zdravilišče Radenci) s skupno promocijo pomurske turistične regije.

Na tridnevem mednarodnem sejmu (8. Lukavački sajam turizma) v začetku maja v kraju Lukavac pri Tuzli v Federaciji Bosna in Hercegovina smo kot edini predstavnik iz Slovenije promovirali pomursko turistično ponudbo. Namen promocije je bil približati pomurski turizem na novem/starem turističnem trgu, saj bodo kmalu ukinjene vize za njihove državljane.

Predstavniki TIC-a in term so na turističnem sejmu v kraju Lukavac predstavili ponudbo pomurskih turističnih destinacij.

Sejem je zaznamovala pestra turistična ponudba in bogat animacijski ter kulturni program. Glede na tople sprejem in dober odziv vseh (organizatorjev, obiskovalcev in drugih udeležencev sejma) je bila to za nas nezpozabna izkušnja in upamo, da bo tudi dober začetek medsebojnega sodelovanja.

Janja Bürmen

Tešanovci

PROMOCIJA PROJEKTA OAZA ZDRAVJA

V gostišču Oaza ob cesti Mlajtinci-Tešanovci – gostinski lokal je v teh dneh proslavil prvo obletnico začetka delovanja – je v aprilu svojo dejavnost predstavil TRIS, Studio za promocijo, trženje in razvoj turizma, s sedežem v Tešanovcih. Dejavnost studia je predstavila direktorica mag. Ljerka Radovanović.

»Ko smo lani odpirali to gostišče, smo rekli, da je to šele začetek zelo bogate poti,« je poudaril župan Franc Cipot. »Danes smo pred tem, da v okviru studia TRIS začnemo našo zamisel tudi prodajati. Hkrati nagovarjamo vse agencije, turistične poslovalnice, TIC-e, vse turistične delavce, da jo skušajo promovirati po svojih močeh in čim več ljudi nagovarjajo, da pridejo k nam polnit svoje baterije. Nekateri ugotavljajo, da naša hrana, naša šunka, gibanica in drugo, ni zdrava, a gurman uživa zmerno. In Oaza zdravja ni le hrana, to so naše kolesarske poti, pešpoti, zelena narava, ki rada in bogato rodi sredi ravnice in na Goričkem, to je svet okoli Mure, so gorice na Štajerskem ... Povsod se najde kaj, kar razveseli dušo in srce,« je župan skušal povzeti bistvo regijsko zasnovanega projekta.

Dr. Andrej Horvat,
župan
Franc Cipot
in direktorica
TRIS-a
Ljerka
Radovanović
ter gostje na
predstavitvi
dejavnosti
studia TRIS.

Ministru dr. Andreju Horvatu se zdi zelo pomembno, da občina ni čakala na spodbude Zakona o Pomurju, pač pa je že davno pred tem zastavila širokopotezne načrte na področju turizma. (L. S.)

POROČILO ZZV O SODELOVANJU PRI IZVAJANJU NOTRANJEGA NADZORA V VODOOSKRBNEM SISTEMU VODOVODA PROSENJAKOVCI V LETU 2009

ZAJETJE

Zajetje se nahaja na travniku v neposredni bližini gozda pod vrhom hriba s koordinatami $y = 5.600.250$, $x = 5.178.100$. Na zahodnem in južnem, višjem delu se nahaja gozd, v oddaljenosti cca 100 m poteka republiška cesta. Na severnem, nižjem delu so kmetijska zemljišča, na severovzhodnem delu se nahaja naselje Prosenjakovci. Dostop je dober po ozki, delno asfaltirani, delno pa makadamski cesti v oddaljenosti cca 300 m od glavne ceste, okolica zajetja je urejena in zaščitena z žično ograjo. Zaščita vodnjaka oz. vrtine: nad vrtino je zaščitna hišica vrtine (kontejner), ki je fizično zaprta in zaklenjena s ključavnico. Hišica je zračena. V hišici se nahaja grelec na senzor, ki se vklopi ob temperaturah, nižjih od 0 °C. Na izpustni cevi je žabji pokrov. Zunanost objekta: brežina ustrezno speljane, tako da meteorna voda neovirano odteka. Ni možnosti poplavljanja. Zunanje in notranje stene objekta so kovinske in zaščitene pred korozijo. Prav tako ravna streha.

Streha je ravna kovinska in zaščitena pred korozijo. Notranost objekta: notranje stene objekta so kovinske in zaščitene pred korozijo. Stanje ventilov je dobro. Prelivne in ostale cevi so iz nerjavečega jekla, razen cevi vrtine.

VODOHRAN

Vodohran je vkopan v zemljo in se nahaja na travniku v neposredni bližini majhnega gozdiča, ki je na severni strani, z ostalih strani ga obdajajo vinogradi. Vodohran je lociran na višje od glavne ceste. Je lahko dostopen prek asfaltnega priključka z ene in makadamskega priključka z druge strani. Oba priključka vodita do glavne asfaltirane republiške ceste v dolžini cca 50 m. Okolica je urejena in zatravljena. Na vzhodni strani je v oddaljenosti cca 50 m vaško pokopališče. Bližja okolica vodohrana je zatravljena, delno je gozd, ostalo so gorice in kmetijska zemljišča. Vodohran je zaščiten z ograjo. Objekt se nahaja v zemlji. Vhod v njega je zaščiten z nerjavečimi pokrovi na ključavnico. Zračniki so iz nerjavečega jekla in zaščiteni z mrežico. Izpusti so zaščiteni z žabjimi pokrovi in mrežicami. Zunanje stene objekta, ki je vkopan v zemljo, so betonske in zaščitene s hidroizolacijo. Notranje stene objekta so betonske in premazane s hidrotestom. Zgornja stropna betonska plošča je zaščitena s hidroizolacijo, preko katere je nasuto cc 60 cm zemlje. Plošča ni zaščitena s toplotno izolacijo. Cevi v vodohranu so litoželezne.

NASELJA, KI JIH OSKRBUJE VODOVOD

Vodovod oskrbuje naselja Prosenjakovci (194), Pordašinci (56), Motvarjevci (211), Selo (262), Fokovci (218), Čikečka vas (101). Število prebivalcev, ki jih oskrbuje vodooskrbni sistem, je 1100. Število prebivalcev na področju vodooskrbnega sistema brez priključka znaša cca 50 ljudi.

Objekti, priključeni na vodovod:

Javni objekti (šole, vrtci ...):

- Dvojezična osnovna šola Prosenjakovci in osnovna šola v Fokovcih
- Vrtec Prosenjakovci in Fokovcih
- Pošta v Prosenjakovcih in Fokovcih
- Krajevni urad v Prosenjakovcih

Živilski objekti (živilska industrija, gostilne, trgovine z živili, mesarije ...):

- Gostilna v Prosenjakovcih, Motvarjevcih in Selu
- Trgovina v Motvarjevcih in Fokovcih
- Zbiralnica mleka v Prosenjakovcih, Pordašincih, Motvarjevcih, Selu, Fokovcih, Čikečki vasi in Berkovcih

Ostala industrija (dejavnost):

- Kmetijska zadruga v Prosenjakovcih
- Bencinska črpalka v Prosenjakovcih
- Kmetijski obrat z bioplinarno v Motvarjevcih

VODOVARSTVENI PASOVI

Odlok o vodovarstvenih območjih vodnih virov na območju vodnega zajetja VP-1/2000 v Prosenjakovcih v Občini Moravske Toplice, sprejet na Občinskem svetu Občine Moravske Toplice 26. 08. 2002 (zaradi novega zakona o vodah poslan 10. 09. 2002 na MOP v objavo).

Na osnovi poročila o hidrogeoloških raziskavah za zajem pitne vode v Občini Moravske Toplice, ki jo je izdelalo podjetje Geoko d.o.o. iz Ljubljane št. K-II-30d/c-1/68 z dne 23. 05. 1997.

OMREŽJE

Oddaljenost potrošnika od zajetja: Najmanjša oddaljenost znaša 100 m. Največja oddaljenost znaša 5000 m.

Omrežje je zgrajeno iz vodovodnih PEHD cevi. Pipe za odzvem vzorcev na omrežju je instalirana v hišici zajetja. Omrežje v Prosenjakovcih je bilo zgrajeno leta 2002, v Pordašincih in Motvarjevcih leta 2003, v Selu in Fokovcih 2004–2009 in Čikečka vas 2006. Omrežje je ustrezno. Sestavljajo ga PEHD cevi različnih prerezov in dveh (2) črpališča za dvig tlaka v Prosenjakovcih (pri vodohranu in pri karavli), eno (1) črpališče v Čikečki vasi, dve (2) črpališči v Selu, eno (1) črpališče v Fokovcih.

V letu 2004 je začel veljati novi Pravilnik o pitni vodi (Ur. l. RS št 19/04, 35/04, 26/06, 92/06 in 25/09), kateri loči nadzor na notranji nadzor in na državni monitoring.

V skladu z 10. členom mora upravljavec vodovodnega sistema izvajati notranji nadzor, ki mora biti vzpostavljen na osnovah HACCP sistema.

Podatki o rezultatih laboratorijskih preskušanj so v poročilu ločeni.

Tabela 1: Mikrobiološke in kemijske analize pitne vode na sistemu VODOVODA PROSENJAKOVCI za leto 2009 – Notranji nadzor

Datum odvzema	Mesto odvzema	Mikrobiologija ustreznost	Vzrok oporečnosti	Izvedeni ukrep	Kemija ustreznost	Vzrok oporečnosti	Izvedeni ukrep
13.01.2009	vrtec Prosenjakovci	Skladen					
10.02.2009	OŠ Fokovci	Skladen					
10.03.2009	črpališče	Skladen			Ni skladen	pH = 6,2	
20.03.2009	Nemet, Selo 104	Skladen					
15.04.2009	Gostišče Puhan, Motvarjevci	Skladen					
11.05.2009	Vrtec Fokovci	Skladen					
09.06.2009	OŠ Prosenjakovci	Skladen			Skladen		
08.07.2009	črpališče	Skladen					
13.08.2009	Gostišče Puhan, Motvarjevci, pipa za točilnim pultom	Skladen					
17.09.2009	Zdravstvena postaja	Ni skladen	Kolifor. b. = 1	Kloriranje	Skladen		
20.10.2009	Vrtec Prosenjakovci	Skladen					
19.11.2009	OŠ Fokovci	Skladen			Skladen		
17.12.2009	Črpališče	Skladen					

V letu 2009 je bilo v okviru notranjega nadzora odvzetih 13 vzorcev za bakteriološka preskušanja in 4 vzorci za kemijska preskušanja. 1 odvzeti vzorec za bakteriološka preskušanja je bil neskladen s Pravilnikom o pitni vodi (Ur. l. RS št 19/04, 35/04, 26/06, 92/06 in 25/09)

zaradi prisotnosti koliformne bakterije.

1 odvzeti vzorec za kemijska preskušanja je bil neskladen s Pravilnikom o pitni vodi (Ur. l. RS št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06 in 25/09) zaradi prenizke pH vrednosti.

Društvo upokojencev (DU) Moravske Toplice, Kranjčeva 3, 9226 Moravske Toplice, po sklepu razširjene seje Upravnega odbora z dne 14. 4. 2010 objavlja

OBJAVA ZA DELO PROSTOVOLJCEV

DU Moravske Toplice se je v letu 2010 odločilo za sodelovanje v projektu *Starejši za starejše*, ki ga organizira upokojenska organizacija v Sloveniji. V projekt je že v začetni fazi vključenih 195 društev upokojencev z več kot 2.000 prostovoljci.

Pomoč je namenjena starejšim, predvsem osamljenim in nemočnim ter pomoči potrebnim osebam. Doslej je v projekt vključenih 81.000 oseb, starejših od 69 let, ki so s pismeno izjavo izrazili takšno potrebo.

Delo prostovoljcev je humanitarno, torej brezplačno, vendar se moramo zavedati pomena sosedске pomoči, saj je ta največ vredna v okolju, kjer živimo. Če jo danes potrebujejo drugi, se lahko zgodi, da jo bomo že jutri potrebovali tudi mi. Delo prostovoljcev usklajuje ga. Suzana Koltaj, vodja projekta pri DU Moravske Toplice. K sodelovanju vabimo ljudi, ki jih takšno delo veseli, iz vseh krajev v občini Moravske Toplice.

Pisne prijave naj prostovoljci pošljejo na Društvo upokojencev Moravske Toplice, Kranjčeva 3, 9226 Moravske Toplice, telefonske prijave zbira tajnica društva Irena Ferencek na tel. št. 02 / 548 11 59.

Rok za zbiranje prijav je 30. junij 2010.

*Društvo upokojencev Moravske Toplice
Karel Mekicar, predsednik*

VABILO NA PREDAVANJE O NOVIH NAČINIH ODKRIVANJA BOLEZNI

DRUŠTVO ZA OZDRAVITEV OD RAKA MURSKA SOBOTA vabi na okroglo mizo – predavanje na temo novi načini odkrivanja raznih boleznih, posebej še alergij, astme, raznih kroničnih boleznih, stresa-depresije, borelioze in drugih boleznih.

Ga. Erika Žagar, dr. med., bo predstavila diagnostiko s pomočjo BICOM – bioresonančnega aparata.

Z vami bo tudi predsednik Društva za ozdravitev od raka Murska Sobota g. Karel Ratnik, ki bo posebej predstavil pomen zdrave prehrane in posta, s pomočjo katerega lahko preprečimo, da ne zbolimo za rakom in se lahko tudi ozdravimo od določenega raka in drugih boleznih.

Oba bosta odgovarjala tudi na vaša vprašanja.

Okrogla miza – predavanje bo v petek, 11. junija 2010, ob 19. uri v Hotelu Vivat v Moravskih Toplicah.

Vljudno vabljeni!

Objavljamo dobesedni prepis pisma Daniela Vogrina. Naslovil ga je na Občino Moravske Toplice 12. marca 2010. Prejel sem ga 13. maja 2010 v obliki pdf dokumenta. Priloženih je bilo 15 fotografij.

Občinska uprava v odgovoru z dne 12. maja 2010 zagotavlja, da ni naročila odstranitve gnezda niti ni bila o tem obveščena, dejanje pa obsoja.

Urednik

ZAKAJ SE JE ODSTRANILO ŠTORKLJINO GNEZDO NA IVANCIH?

Zakaj se mora človek, vedno praskati tam kjer ga ne srbi? Kako lahko nekdo naroča za tujo lastnino na podjetje Elektro iz Murske Sobote, da pridejo sanirat gnezdo od štorcklje, ter ga potem porušijo v celoti, da ne ostane gor na njem niti ena veja, ki si jih je štorcklja nanosila sama?

Ta električni drog stoji na privatni parceli in ni bilo nevarnosti, da bi lahko gnezdo koga poškodovalo ali padlo komu na glavo.

V ozadju vsega tega se skriva interes nekaterih vaščanov Ivanec (društvo Selenca) za namenom, da bi si štorcklja gradila novo gnezdo na drogu pri gasilskem domu Ivanci, kar se je tudi javno govorilo okrog po vasi.

Na tem mestu kjer je bilo gnezdo do sedaj na parceli Vogrin Antona Ivanci 82 štorcklja gnezdi že 20 let.

Iz tega je sedaj lepo razvidno kako nizkotno je razmišljanje posameznikov, ker ne opazijo da je prav tako že 20 let podstavek na betonskem drogu tudi pri gasilskem domu na Ivancih in kljub temu štorcklja ni nikoli na njem začela graditi.

Me prav zanima s kako teorijo bi ti posamezniki prepričali štorckljo da gradi novo gnezdo pri gasilskem domu?

Seveda so poskušali z načinom, da se štorcklji podre staro gnezdo in da bo ona potem po njihovi logiki najbrž prisiljena začeti graditi tam kjer oni želijo, da naj bi stalo gnezdo.

Ampak na to človek nima vpliva, ker narava izbira po svoje in ptica gradi tam kjer ji najbolj ustreza.

Sprašujem se ali bo sedaj popotnikom, turistom predvsem kolesarjem zanimiv prazen električni drog brez gnezda kamor so hodili opazovat štorcklje in gnezdo, ter jih fotografirali. Mar se tako gradi na turizmu v naši občini, ki se ga omenja na vsakem koraku?

Pismo naslavljam z namenom, ker se vsak dan lahko vrne v naše kraje štorcklja, in se tudi odseli iz našega kraja, ker ne bo našla svojega gnezda.

S telefonskim pogovorom na Elektro Murska Sobota (Kolarič Uroš) sem poskušal doseči, da se vsaj delno, naj vzpostavi gnezdo nazaj do te mere, da bi lahko ptica gradila naprej ko se vrne.

Obrnil sem se tudi na ornitologa g. Željka Šalamuna, tudi on je posredoval naprej kontaktiral na Elektro Murska Sobota, ampak kot kaže ni pravega odziva.

Obračam se tudi na vas in Vas prosim če lahko kako posredujete pri vzpostavitvi gnezda vsaj delno nazaj v približno prvotno stanje.

Zelo žalostno je to, da so sedaj glavni akterji o odstranitvi štorckljinega gnezda se umaknili in jih ni. Jih je mogoče sram, se bojijo sankcij, ki jih lahko doletijo, ali pa že delajo mogoče na kakem novem projektu »človeška norost brez meja« ? Sam si postavljam ta vprašanja in iščem odgovore na njih.

Upam in obenem tudi želim, da bo to objavljeno v občinskem glasilu Lipnica, ter naj se vidijo napake teh ljudi, glede njihovega početja.

Prilagam tudi fotografije iz katerih je lepo razvidno.

Lep pozdrav!

Vogrin Daniel

Tabela 2: VODOVOD PROSENJAKOVCI – število laboratorijskih preskušanj v letu 2009 – državni monitoring

Objekt	število prebivalcev, ki jih oskrbuje	število laboratorijskih analiz v letu 2009							
		bakterioloških					kemičnih		
		vseh	opor.	%	E. coli*	%	vseh	opor.	%
Vodovod Prosenjakovci	939	5	0	0,0	0	0,0	5	0	0,0

E. coli*: E. coli+enterokoki+Clostridium perfringens

V okviru državnega monitoringa so bili odvzeti 4 vzorci pitne vode za redna bakteriološka preskušanja in 1 vzorec za občasna bakteriološka preskušanja ter 4 vzorci za redna kemijska preskušanja in 1 vzorec za občasna kemijska preskušanja.

PREDLOGI UKREPOV

Potrebno je dosledno upoštevati režim, predpisan za vodovarstvene pasove, sprejetem v Odloku o vodovarstvenih območjih vodnih virov na območju vodnega zajetja VP-1/2000 v Prosenjakovcih v Občini Moravske Toplice, sprejet na Občinskem svetu Občine Moravske Toplice 26. 08. 2002 (zaradi novega zakona o vodah poslan 10. 09. 2002 na MOP v objavo).

Vsi odvzeti vzorci za redna in občasna mikrobiološka in kemijska preskušanja so bili skladni s Pravilnikom o pitni vodi (Ur. l. RS št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06 in 25/09).

Datum: 23. 03. 2010
Številka: 15/58 – 2010

*Jožica Goričanec, dipl. sanit. inž.
Vodja enote za zdravstveno ekologijo
in higieno prehrane*

*Teodora Petraš,
dr. med. spec. epid.
Direktorica*

ZARADI MISLI TRPIMO

Prva plemenita resnica je obstoj trpljenja. Rojstvo, starost, bolezen in smrt so trpljenje. Žalost, jeza, zavist, bojazen, skrb, strah in obup so trpljenje. Odsotnost tega, kar ljubimo, je trpljenje. Prisotnost tega, kar sovražimo, je trpljenje. Želja je trpljenje. Odpor je trpljenje. To je prva plemenita resnica.

Gautama Siddharta Buda, začetnik budizma, filozofije, ki je postala tudi svetovna religija, tako obstoj trpljenja označi kot plemenito resnico. Življenje je sestavljeno iz bolečine. Le kdo od nas bi upal trditi nasprotno? Poglejmo naša življenja in videli bomo veliko trpljenja. Zanimivo je odkrivati, koliko skupnega imata budistična filozofija, ki se je rodila nekaj tisočletij nazaj, in sodobna psihologija, stara nekaj več kot dvesto let. Skupen ni samo motiv pomagati človeku iz kroga zadajanja bolečine sebi in drugim, prenehanja psihičnega trpljenja, podobni so tudi načini, kako se tega lotevata. Odprejo se vrata pisarne v psihološki svetovalnici, ven stopi mlada ženska, z očmi, pordelimi od joka, a s pomirjenim izrazom na obrazu. Starejša ženska s toplim pogledom in čvrstim stiskom rok ji daje še zadnjo popotnico do naslednje terapevtske ure: »Poskušajte razmišljati na tak način ... Poskušajte videti situacijo na način, kot sva o njej danes razmišljali midve tu, na seansi.«

Psihoterapevtka torej svojo klientko spodbuja k spremembi načina razmišljanja. Zakaj je temu tako? Če pogled usmerimo navznoter, v svojo notranjost, lahko opazimo dve vrsti dogajanja: nenehen tok misli in spreminjajoča se čustva. Misli in čustva, torej. Kot smo ugotavljali že prejšnji mesec, imamo pri obeh občutek, da se nam preprosto dogajajo. Kot odnos med enimi in drugimi razumemo kognitivni (termin kognitivno se nanaša na miselno, torej osredotočanje psihologov na naše misli) psihologi, je odnos naslednji: najprej misli, potem čustva; najprej mislimo določene misli, potem se pojavi ustrezno čustvo, ki je skladno s temi mislimi. Če pomislimo na to, da nas je trgovec ogoljufal, se pojavi čustvo jeze. V kolikor bi pomislili, da je bil trgovec danes zelo prijazen do nas, bi se nam pojavilo drugačno, ustrezno čustvo: čustvo naklonjenosti, sreče mogoče. Seveda je na tem mestu možen ugovor: »Ampak če nas je trgovec ogoljufal, smo upravičeno jezni! Če je bil prijazen, smo seveda upravičeno tega veseli.« Seveda, naši čustveni odzivi so vedno pravilni, vedno ustrezajo našim mislim. Vendar težava nastopi takrat, ko naše misli ne ustrezajo situaciji. Spomnimo se samo primera z napol polnim in napol praznim kozarcem; optimist bo vesel, ko bo pomislil na napol poln kozarec, pesimist bo žalosten ob napol praznem kozarcu. Kateri ima prav? Oba. Kateri od teh dveh bi radi bili mi? Večina bi nas najverjetneje izbralo optimista, a

takoj zatem dodalo, da v večini primerov ravnamo kot pesimisti. Zakaj? Kar tako ... ker ne moremo drugače ... ker avtomatično vidimo samo slabo plat zgodbe.

Pozicija »ker ne moremo drugače, ker pač takšni smo« je zelo nevarna. Je pozicija zunanje lokusa kontrole, ki leži nasproti notranjemu lokusu kontrole, pozicije, ki smo ga opisovali prejšnji mesec. Je pozicija, kjer je naša sreča odvisna od zunanjih okoliščin in sami nanjo nimamo nobenega vpliva. Slabe stvari se nam dogajajo, kajti svet je poln trpljenja. To smo že ugotovili. Temu je res tako. Bolečini, trpljenju, smrti se ne moremo izogniti. Sveta ne moremo spremeniti. Vendar spet obstaja dobro novica: lahko spremenimo sebe, lahko spremenimo načine, kako se odzivamo na svet in na njegove udarce. Ker smo že ugotovili, da čustva izhajajo iz misli, na misli pa lahko vplivamo, je naša rešitev v spreminjanju misli, ki nam povzročajo trpljenje.

Spreminjanje misli pa ni mačji kašelj. Kdorkoli se je kdaj spogledoval z meditacijo, katera ima za cilj umirjanje procesa mišljenja, ve, da nadzorovanje misli ni niti približno lahka naloga. Vendar čas je še za eno dobro novico: da bi se izognili pojavu negativnih čustev, nam ni potrebno nehati misliti. Vse, kar moramo narediti je, da negativne misli zamenjamo s pozitivnimi. Vendar zamenjava negativnih misli s pozitivnimi je že drugi korak: da bi lahko negativne misli zamenjali s pozitivnimi, jih moramo najprej ujeti. Kolikor preprosto to zveni, pa naloga le ni tako enostavna. Večina naših misli je avtomatičnih. Pojavljajo se spontano, avtomatično, v vsakem trenutku prihajajo nove, ki tako hitro zamenjujejo stare, da težko sploh sledimo dogajanju. Iz tega dejstva izhaja tudi naša zmota, da se čustva pojavijo pred mislijo: čustvo, ki se pojavi, je vedno posledica misli, le nam kdaj ne uspeti te misli sploh zaznati.

Kot pravi Buda: »Zavedam se, da je vaša pozornost ujeta v domišljijiski svet vaših misli. Zavedam se, da zrenje v svojo notranjost zahteva posebno prizadevanje volje. Potrudite se, da se ozrete vase. Usmerite pozornost na misli, opazujte, kako se porajajo, rastejo in preminejo, kako nestalne so in kako njihove bojazni niso resnične. Ko se boste potrudili in se ozrli vase, se boste znebili strahov svojih misli. Tedaj se bo vaša pozornost lahko usmerila k resničnosti, ki vas obdaja, in se bo razkrila v vas v vsej svoji lepoti in sreči. Odkrili boste, da v resničnosti ni trpljenja: trpljenje je samo v vaših mislih.«

Naj bo torej naše začetno prizadevanje namenjeno opazovanju misli. Kakšne so misli, ki se nam podijo po glavi? So predvsem negativne ali pozitivne? Kakšna čustva povzročajo? Okrog koga ali česa se najpogosteje vrtijo naše misli? Poskušajmo zabeležiti tako imenovane uničevalne misli. Si govorimo, da smo zgube? Da nam nikoli nič ne uspe? Da nikoli nič ne naredimo prav? Da nas nihče ne mara? Da smo predebeli, presuhi, premajhni ali preveliki, da bi bili komu všeč? Si ponavljamo, da nikoli ne bomo uresničili svojih sanj? In največja od sovražnih misli: Da si ne zaslužimo ljubezni?

V kolikor takšne misli odkrijemo – in večini nas tovrstne misli delajo družbo večino našega budnega stanja –, ne naredimo še ene napake: ne obtožujemo se, da jih imamo. So odraz negativnega vrednotenja nas samih in s tovrstnim obtoževanjem bomo samo dodali na seznam naših napak še eno točko. Samo opazujemo jih, pustimo jim, da so. A počasi jim nehajmo verjeti. Niso resnične. So samo avtomatični proces v naših glavah, ki smo se ga naučili skozi proces odraščanja in ki se ga zdaj začnemo odučevati z namenom, da bi sami sebi pomagali k bolj srečnemu življenju.

Ko utihne glasbilo, zaigrajo gibi ... (Gostišče Oaza, 30. april 2010)

Simona Gomboc

TEKMOVANJE ROČNIH KOSCEV V SELU

Selo KOSE REŽEJO TUDI MEJE

Pevsko društvo Selo je lep primer vzornih in prisrčnih organizatorjev, ki so v petih letih izvedbe tekmovanj v košnji z ročno koso in s svojo prireditvijo – pomembno tako za ohranjanje tradicije kakor za druženje – rasli in rasli. Če je bila prireditev sprva občinska, zatem regijska, so bili lani gostitelji državnega tekmovanja, s soorganizatorjem – Javnim zavodom Krajinski park Goričko – pa so na tradicionalnem prizorišču pri športnem parku stopili še korak naprej: letos so prvič pripravili mednarodno tekmovanje.

Na vnaprej določenih parcelah, ki so si jih tekmovalci izbrali z žrebom, je tretjo nedeljo v maju kosilo kar 41 koscev in kosic. Toliko tekmovalcev je predsedniku društva in vodji tekmovanja Oskarju Makariju povzročilo nemalo težav, saj naj bi za tekmo-

valni del imeli na voljo le 40 parcel. A so potem le uspeli vsem zagotoviti nastop. Kljub vsemu se jim je moralo smejati, saj ni mačji kašelj v vasico, najbolj znano po romanski rotundi iz 13. stoletja, privabiti toliko tekmovalcev. Kljub slabemu vremenu pa po tradiciji tudi obiskovalci niso razočarali. Ob bogatem kulturnem programu, dopolnjenem s predstavitvijo lastne knjige skečev *Brez nemakov nega smeha*, je bila ob oldtimerjih zanimiva tudi demonstracija kmetijske mehanizacije in vrtnega programa.

Od slovenskih koscev je prišel iz najbolj oddaljenega kraja legendarni Lojze Križnar (iz Štefanje Gore pri Cerkljah na Gorenjskem). Zakaj se je kljub 66 letom meril v absolutni in ne veteranski kategoriji, menda vedo samo organizatorji. Prikosil si je spoštovanja vredno, a nehvaležno 4. mesto! Kot na vsakem tekmovanju, so bili mnogi prepričani o subjektivnosti ocenjevanja, a vodja sodnikov dr. Stanko Kapun (KGZ Murska Sobota) je prepričan, da so korektno opravili svoje delo. Na dolžino kos pa sodniška ekipa ni imela vpliva, saj v razpisu ni bila izrecno določena.

Prav dobremu sodelovanju s tovarno kos in srpov iz Lovrenca na Pohorju se imajo organizatorji zahvaliti, da so se tekmovanja udeležili tudi kosci iz občine Ljig, nedaleč od Valjeva v Srbiji.

Gostje – kosci iz Srbije.

Trije kosci in kosica, oblečeni v tradicionalne šumadijske bele narodne noše, živopisne nogavice in obuti v znamenite opanke, so na tekmovališču vzbudili veliko pozornosti. Po zagotovilih Vladimirja Ivanovića, direktorja turistične uprave njihove občine, pa so jih lepo sprejeli gostitelji in gledalci. Ker tudi jezik ni bil ovira, je komunikacija z njimi hitro stekla. Gostje, ki so prevozili več kot 600 kilometrov, vabijo na podobno mednarodno prireditev, že 38. po vrsti, ki bo 18. julija in na kateri se zbere tudi do 50 tisoč gledalcev. Od zgovornih Srbov smo tudi izvedeli, da njihova občina šteje natanko toliko krajev kot moravskotopliška, torej 28, da imajo trije kraji (Moravci, Berkovci in Ivanovci) povsem enaka imena, pa je neverjetna podobnost.

Koloman Kozic je tudi letos dokazal, da je neprekosljiv. S kar 1,4 metra dolgo koso ni enostavno kositi, a ko osvojiš tehniko, gre zelo hitro.

Najboljši (od leve): Alojz Knuplež, Erlač, Makari, Šijanec, Kozic in Balajc; čepijo: Anica Knuplež, Cifer in Puhan.

Rezultati:

Moški: Koloman Kozic (Ivanjševci), 2. Lovro Šijanec (Jamna, Sv. Jurij ob Ščavnici), 3. Martin Makari (Selo), 4. Lojze Križnar (Štefanja Gora), 5. Janez Koren (Bratonci), 6. Slobodan Avramović (Srbija), 7. Vadimir Zemljarič (Zabovci, Ptuj), 8. Dragan Bogovac (Srbija), 9. Franc Stare (Polenšak) 10. Oskar Makari (Selo)
Ženske: 1. Gizela Cifer (Selo), 2. Marija Puhan (Čikečka vas), 3. Anica Knuplež (Sv. Trojica v Slovenskih goricah), 4. Janosni Horvath (Madžarska), 5. Anja Oleksy (Selo)
Veterani: 1. Alojz Knuplež (Sv. Trojica), 2. Stanislav Erlač (Markovci), 3. Mihael Balajc (Selo), 4. Ernest Pap (Čikečka vas), 5. Gyula Fölnagy (Madžarska)

Društvo upokojencev (DU) Moravske Toplice, Kranjčeva 3, 9226 Moravske Toplice, po sklepu razširjene seje Upravnega odbora z dne 8. 4. 2010 objavlja

RAZPIS MOJ DOM LEP IN UREJEN

Društvo upokojencev Moravske Toplice razpisuje natečaj za člane društva za najlepše urejeno hišo in okolico oziroma dvorišče.

Pravico do sodelovanja na natečaju imajo samo člani ali članice Društva upokojencev Moravske Toplice. Prijavi se lahko vsak udeleženec sam, lahko pa vas z vašim soglasjem prijavijo tudi drugi.

Pisne prijave zbira Društvo upokojencev Moravske Toplice na naslov: Društvo upokojencev Moravske Toplice, Kranjčeva 3, 9226 Moravske Toplice, prijave po telefonu pa tajnica društva Irena Ferencek na telefonski številki 02 / 548 11 59.

Rok za zbiranje prijav je sreda, 30. junij 2010.

Vse prijavljene domačije si bo ogledala in ocenila komisija Društva upokojencev, po ogledu in opravljeni ocenitvi bodo prvim trem udeležencem podeljena priznanja na prireditvi ob letošnjem prazniku Občine Moravske Toplice.

Želimo Vam veliko prijetnih uric ob urejanju vašega doma.

*Društvo upokojencev Moravske Toplice
Karel Mekicar, predsednik*

ROTARY KLUB MARTJANCI – *Pred dobrimi petimi leti je bil v Martjancih, kraju z bogato kulturno dediščino, ustanovljen prvi Rotary klub v Prekmurju s sedežem v gostišču Šinjar. V okviru kluba so se odločili ustanoviti vsakoletno slikarsko kolonijo, organizirano v dobrodelne namene kot pomoč pri študiju dijakom in študentom iz Prekmurja, ki se izobražujejo na področju kulture. Prva slikarska kolonija je potekala v dneh od 20. do 24. aprila letos, udeležili pa so se je priznani akademski slikarji: Peter Vernik iz Maribora, Janez Kovačič iz Brezovice pri Ljubljani, Jože Denko iz Murske Sobote, Ignac Meden iz Šalovec, Sašo Leban iz Ljubljane, Božidar Ščurek iz Celja in Jože Marinič iz Kostanjevice na Krki. Likovna dela, ki so nastala v okviru kolonije, bodo jeseni razstavili v Martjanci Soboti in v matični občini, izdali katalog ter organizirali aukcijo likovnih del.*

na v Martjancih nastopila angleška skupina Hydn Lute Trio, 3. septembra 2010 bo v Plečnikovi cerkvi Gospodovega vnebohoda v Bogojini nastopil Ensemble Unicorn.

O nastopih bomo še poročali, informacije pa najdete tudi na spletni strani www.seviqc-brezice.si

Festival Seviq Brežice TUDI V NAŠI OBČINI

Festival stare glasbe Seviq Brežice bo od junija do septembra 2010 priredil 43 koncertov po vsej Sloveniji (32 lokacij v 22 občinah). Glasbo različnih kultur in slogov od 13. do 19. stoletja bo izvajalo petnajst ansamblov, ki sodijo v sam vrh evropskih glasbenikov. Glasba se izvaja v historični maniri z avtentičnimi instrumenti.

Festival letos prvič sodeluje s tremi koncerti tudi v Prekmurju, dva od teh bosta v naši občini. 20. julija 2010 bo v cerkvi sv. Marti-

Jure Jurinič – eko nagajenec za najzvirnejši skeč (Oaza zdravja Tešanovci, 17. 4. 2010).

NA POHODU, risba Jana Lipiča, 5 let, vrtec Martjanci

FOTOGRAFIJA MESECA – APRIL 2010

Tomaž Koltai: Rumeno polje

LIPNICA – glasilo Občine Moravske Toplice • izdajateljski svet: Andrej Baligač, Matjaž Cerovšek, Marjanca Granfol, Vida Šavel (predsednica), Slavko Škerlak, Tibor Vršoš ml., Tibor Vršoš st. • ureja: uredniški odbor v sestavi: Geza Grabar, Sonja Vörös (urednica prispevkov v madžarščini), Ludvik Sočič (odgovorni urednik) • administrativna opravila: Marjanca Granfol • prelom in fotoliti: Atelje za črko in sliko • tisk: S-tisk d.o.o., Beltinci – maj 2010 • naklada: 2.300 izvodov • Lipnica ni naprodaj – vsako gospodinjstvo v občini jo dobi brezplačno, drugi zainteresirani pa na sedežu Občine Moravske Toplice, Kranjčeva 3, 9226 Moravske Toplice – telefon: 02 / 5381 500, faks: 02 / 5381 502, e-mail: obcina@moravske-toplice.si – internet: www.moravske-toplice.si